

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónapra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hónapra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fillér,
minden következőnél 16 fillér.

Nyúltér petit sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesített
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 337.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1912.

FŐSZERKESZTŐ
STAUBER JÓZSEF

Szombat, április 27.

Mai számunk főbb közleményei:

- A kormány eskütétele.
- Veszedelem fenyegeti Európa békéjét.
- Betörés a koronaórságnál.
- A titokzatos őrnagy.
- Ujházi Ede ideálja.
- A szerelmes cukrászleány.
- A pesti milliomas fia és a bécsi kisasszony.
- Botrányos mulasztások a Titanicon.
- Tisza István a tudomány szabadságáért.
- Halálos szerencsétlenség a gyárban.
- Titok egy igazgató halála körül.
- Tarkaságok.

A szünő járvány.

Arad, április 26.

Hála Isten: egy szenzációval szegényebbek vagyunk. Ez a szenzáció a himlőjárvány réme, amely csakugyan nagyobb hatást keltett, mint aminőt megérdemelt. És a milyen indokolt volt a legszélesebb körű, alapos intézkedések sürgetése; ép annyira helyénvaló, hogy a kedélyek megnyugtatósával, amikor már aggodalomra nincsen ok, ne késlekedjünk.

Most már bizonyos, hogy a himlőnek kevésbé veszedelmes formája ütött ki. Miután az utóbbi két napon újabb megbetegedés nem történt, kétségtelennek tűnik az is, hogy a járványnak rejtett fészke nincsen. A gonddal végzett elkülönítések elérték azt a hatást, hogy a járvány a betegek révén tovább ne terjedjen, a kivételesrendszabályok pedig a fertőzés csiráinak behurcolását, beplántálását akadályozták meg.

A hadi állapotot beszüntette a járványbizottság is, amely egyelőre szünetel-

teti permanens üléseit. Ez is a közönség megnyugtatósára való volt, s arra is, hogy az idegeneknek ne kelljen igazi ok nélkül távol tartani magukat a várostól. Bécsben megtették egyszer, hogy a tifuszjárványt az idegenforgalom érdekében eltűkolták, a sajtóval elhallgattatták. Ez mindenesetre helytelen, ha mindjárt hasznos is, — de helytelen lenne az is, hogy a forgalmat, a mindennapos élet lüktetését továbbra is megbénítsuk oly veszedelem kedvéért, amely, ha nem is volt képzelt, de az első ijedség hatása alatt vörösebbnek és feketébbnek látszott a szemünkben és a melyet erélyes és gondos intézkedések által sikerült, legalább eddig, lokalizálni és remény van arra, hogy az kiujulni nem fog.

A város egészségügyi körei és hatóságai ezekben a napokban derekasan feleltek meg kötelességüknek. Mégis, ha mutatkozott hiány, amely az izgalom elmúltával is emlékeztetben kell, hogy maradjon: ez a fertőző kórház hiánya volt. A Csála alatt levő deszka-barakk nem pótolja ezt a szükségletet, amelynek elintézéséről gondoskodni kell. Miután pedig ez az építendő nagy kórház ügyével van kapcsolatban, azt lehetőleg mielőbb a megvalósítások útjára kell terelni. Nem tudjuk, hogy mennyire vannak a pourparler-k erre nézve a vármegye és a város között. A megoldásnak azonban nem lehet akadálya, hogy a megyéé, vagy a városé legyen-e az új kórház. A valóságban már minden kórházat az állam tart fenn, miután az ápolási költségeket tulajdonképpen a betegápolási alap fedezi.

Annak is módját kell ejteni, hogy a kórház céljaira tett alapok és hagyományok, így a Spitzer-örökség, mielőbb betöltsék rendeltetésüket. Mindennemű filantrópiának, adakozó és hagyományozó kedvnek nyakát szegheti az a látvány, hogy a város ölébe hullott két vagyon: a Weitzer-örökség és a Spitzer-alapítvány milyen hosszú ideig lebegnek az akták ködében, anélkül, hogy rendeltetésüket betöltenék. A legnemesebb intenciók rendelkezéséből ilyesformán holtkezi birtok lesz, amely az időnek csak beláthatatlan távolában jut arra a sorsra, hogy áldását élvezze.

És ha nem is lenne alap- és alapítvány: egy modern, minden igényeket kielégítő és a betegeknek kellő számát befogadni és megfelelően elhelyezni tudó köz-kórházra egy nagy városban föltétlenül szükség van. A kórház-ügy rendezése ép olyan, ha ugyan előbbre nem való kötelesség, mint az utak aszfaltozása, a jó közvilágítás, a kultúra és a szellemi szórakozások nyújtása. Nem mondható, hogy Arad a kórház-ügy dolgában teljesen gondozatlan volna; de kórháza nincs azon a nivón, a minőt ebben a városban meg kell követelni.

Hajdan, a mikor a pestis járvány Arad fölött elvonult, a város jámbor polgárai a Szentháromságnak emeltek oszlopot, hogy az legyen a város palladiuma a nyavalyákkal szemben. A régi polgárok ez elhatározásából tradíció lett, amelyet a mult tiszteletére a város tovább is ápol. De a járványok ellen ezt védekezésnek a legbuzgóbb ember se tartja. A mint az egykori pestis-

A halott mosolyog.

Irtó: Hegedüs Gyula.

(Alkonyat. Ott, túl a hegyeken haldoklik a nap. A vére már kicsordult az égre: kicsi, pajkos felhők uszkálnak benne. A szoba ablakától balra van az ágy. A haldokló nap eltévedt, utolsó sugarai megvilágítják a fekvő férfi arcát. Energikus arc, markáns vonásokkal. A szeme le van csukva. (Mosolyog.)

Pogányné: (Félve, óvatosan benyit az ajtón. Körülnéz, majd halk lépésekkel odamegy az ágyhoz.) Alszik... (Erősebb hangon.) Édes, én vagyok itt... (A férfi nem felel. Megfogja a kezét. Rémműlten.) Hideg a keze! (Elsápad. Eleresztli a kezét: erőltlenül, lomhán csapódik le az ágyra. A szive fölé hajol. Mikor fölemelkedik, sikoltani akar, de a gondolata gyorsabb, szájához tapasztja a kezét és halk, elfojtott hangon mondja.) Meghalt...

(Odatámolyog a diványhoz. Maga elé mered a tekintete: hosszan, mélyen sóhajt. Egyszerre — halkán, nesztelenül — nyílik az ajtó.)

Fehérné: (az első pillanatban meglátja Pogányt. Önkénytelen mozdulatot tesz, mintha vissza akarna menni, de késő: Pogány meglátta. A halottra néz s látja, hogy le van csukva a szeme. Tulságos szívéllyel): Ah édesem, maga is itt van? ... (Gyorsan, hadarva beszél, nehogy Pogány belevághasson a szavába. Közben a halottra néz s ilyenkor meghalkítja a beszédét.) Epen erre jártam, amikor a kapunál eszembe jutott, hogy hiszen szegény Kállai nagyon

beteg... Gondoltam, megnézem, hogy van? Nagyon jó barátja a férjemnek, még rossz néven is venné, ha én nem tenném meg... Mint látom, alszik. És mosolyog... Jobban van már?

Pogányné (Mintha nem is hallotta volna az utolsó kérdést): Én is azért jöttem. Hiszen tudja kedvesem, hogy Géza milyen bizalmas barátságban volt Kállaival...

Fehérné: Volt?

Pogányné: Igen, volt. Meghalt.

Fehérné: (Izgatottan az ágyhoz siet. Végigtekint a halotton, elfordítja az arcát, majd erőltetett közömbösséggel.) Szegény férjem, a legjobb barátját vesztette el... Olyan jó fiú volt... És most halt meg?

Pogányné: (Zavartan.) Én egy pár perccel jöttem csak előbb, mint maga, kedvesem, s akkor már hideg volt a keze és nem dobogott a szive. Igazán, olyan zavart voltam: ide jövök s egy halottal találom...

Fehérné: (Léül egy karosszékre.) Én magam is olyan izgatott vagyok. Nem tudom fölfogni, hogy Kállai meghalt. Alig egy pár napja még, hogy épen nálunk volt vacsorán és akkor olyan nagy kedve volt: nevetett, tréfálkozott és akkor terveztük, hogy... (a nagy sietségben majdnem elszóltta magát. Zavartan köhög.) Akkor terveztük, hogy majd kirándulunk valahová, társaságban, a budai hegyek felé...

Pogányné: igen, igen, a férjem említést tett erről. Mi is elmentünk volna.

Fehérné (Mögöppetten): Maguk is? (Magában.) De hiszen ezt a mesét én gondoltam ki.

Pogányné: Én nem tudom, miért, de nekem oly kevés kedvem volt az ilyen kirándulásokhoz... Tudja, én nem akarom Kállait most már bántani, de... hogy is mondjam... nem volt a legszimpatikusabb ember.

Fehérné: Jól mondja, kedvesem. Nem volt az. Sokszor úgy beszélt, úgy cselekedett, hogy szinte haragudtam reá.

Pogányné: De nagyon jó barátja volt a férjemnek. Mindig együtt voltak. Így történt aztán, hogy Kállai bejáratos lett hozzánk. A férjem elhozta magával, bemutatta s azóta egészen hozzánk szokott. Majd mindennap nálunk volt.

Fehérné: Az én férjemmel, csodálatos, éppen így áll a dolog. De mondhatom magának, kedvesem, hogy nem volt így a kedvemre. Én fogadtam a legszívélyesebben Kállait: Nem akartam hozzá udvariatlan lenni, de azt szerettem volna, ha észreveszi, hogy sokszor terhemre van...

Pogányné: Én szóltam is emiatt a férjemnek. De ő csak nevetett és gunyolódva mondta: asszonyszesély, semmi egyéb. (Eszébe jut, hogy épen egy hete heves féltékenységi jelenet folyt le közte s a férje között: — elpirul.)

Fehérné: Én kijelentettem az uramnak, hogy fogadja Kállait ő. Engem nem lehet belekényszeríteni a társalgásba, amely untat... (Eszébe jut, hogy a férje épen egy hete kijelentette, hogy Kállait többé ne hívja meg: elpirul.)

Pogányné: És képzelje kedvesem, a férjem arra kényszerít, hogy látogassam meg Kállait. Nagyon beteg, nagyon beteg, folyton ezt hajtogatta s végre is mit volt mit tennem, megígérttem, hogy

nek az emlékszóbor az emléke. — a most elfutott, szerencsére könnyű, szinte jelentéktelen járvány rémületének emlékeztetője legyen az új közkórház, amely az átélt izgalom hatásaként hamarabb és idejében valósul meg.

A kormány eskütétele.

— A tárgyalásokat folytatják. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, április 26.

Lukács László miniszterelnök a kormány tagjaival ma délután Bécsbe utazott, hogy letegye az esküt a király kezébe. Az ünnepies eskütétel holnap délelőtt Schönbrunnban fog végbemenni s hétfőn már a kormány bemutatkozik a képviselőházban s a főrendiházban is.

A miniszterelnököt ma délelőtt fölkereste Pejacevich Tivadar gróf, a kivel a horvátországi állapotokról hosszasan tanácskozott. Egyéb külsősége nem is jelentkezett ma a politikai válságnak s az érdeklődés egyelőre a Ház hétfői ülése felé irányul. Általában azt hiszik, hogy a miniszterelnök nyilatkozata, mellyel az új kormány bemutatkozását kíséri fogja, nagy mértékben hozzájárul majd annak a homálynak elosztásához, mely a kormány intencióit a nyilvánosság elől ez idő szerint eltakarja. Justhék azt várják ettől a nyilatkozattól, hogy a választójogi reformról legalább az alapelvek tekintetében, a párt fölfogásának megfelelően fog hangzani s ezzel is lehetővé teszi majd az egyezkedő tárgyalások folytatását.

Ma érkezett híreink ezek:

Bécsbe utazott a kormány.

Az új kormány holnap délelőtt tíz órakor tesz esküt a király kezébe. Lukács László miniszterelnök, Serényi Béla gróf és Teleszky János dr. miniszterek ma délután két órakor utaztak Bécsbe. Zichy János gróf, Beöthy László, Székely Ferenc, Hazai Samu és Josipovich Géza a későbbi vonatokkal utaztak. Lukács László eskütételén mint zászlósúr Festetics Taszilo hereceg főudvarmester asszisztál. Teleszky és Josipovich eskütételén a miniszterelnök asszisztál. A kormány többi tagja bemutatkozásra megjelenik a királynál. Szombaton délután visszautaznak a miniszterek Budapestre. Khuen-Héderváry gróf ma este Bécsbe utazott és holnap bucsukihallgatáson jelenik meg ő felségénél.

egy percre fölnezek bozzá. Tudja, Gézának olyan sok most a dolga, hogy még erre sem ér rá.

Fehérné: Igazán nem tudom, min dolgozhatnak oly erősen. Az én férjem is el van foglalva egész nap. Egy gyűrűt ígért, ha meglátogatom a legkedvesebb barátját...

(Csönd. Mind a ketten mélyen hallgatnak. Néha-néha félve, lopva egymásra pillantanak. Nevetni szeretnének, vagy sírni, de egy kicsit sem változik el az arcuk. Kinos, hosszú, türelmetlen csönd. A halott mosolyog.)

Pogányné: Nézza a halottat. Mosolyog. Nagyon nyugodt, csöndes lehetett a halála: valószínűleg álmában jelent meg neki a kaszás.

Fehérné (mintha nem is hallotta volna a szavait, meredten, némán maga elé tekint. Egyszerre fölkapja a fejét, hirtelen): Ismeri Tamásné?

Pogányné: Igen.

Fehérné: Nagyon fog sírni.

Pogányné: Miért?

Fehérné: Hát maga, édesem, nem tudja azt, amit az egész világ tud?

Pogányné: (Kiváncsian.) Nem... De mit, mondja?

Fehérné: Bizalmasan megsugom magának. Tamásné szeretője volt Kállainak...

Pogányné: (Nagyon elcsodálkozva, kételkedően.) Tamásné?

Fehérné: Igen, édesem.

Pogányné: Hihetetlen.

Fehérné: Pedig úgy van. Én egyszer véletlenül kihallgattam a beszélgetésüket. Találkát adott

Mit akar a Justh-párt?

A Justh-párt egyik vezető tagja ma este a következőképp nyilatkozott:

— Lukács László tanácskozásai egyelőre félben maradtak; a miniszterelnök ma délután Bécsbe utazott, hogy a holnapi eskütételén jelen legyen. Itthon Lukács László a Kossuth-párt vezető emberei közül Apponyival és Déssyvel, a függetlenségi-párt részéről Batthyány Tivadarral tárgyalt a nap folyamán. Mindkét irányban a választójogi program további részletezése iránt érdeklődött. A függetlenségi-párt kebelében az a felfogás jut érvényre, hogy a kormány hivatott a részleteket előterjeszteni, az ellenzéki pártok csupán nagy általánosságban körvonalazhatják csak álláspontjukat, de a részletes kidolgozás nem lehet a feladatuk. Ha a kormány hozzájárul az alapelvekhez, akkor következhet annak a lehetősége, hogy a további tárgyalások a részletes intézkedésekre nézve is sikerrel legyenek folytathatók.

— Lukács László mielőtt magát jobbra vagy balra elhatározná, egyes homályban maradt kérdésekre nézve szeretné magát tájékoztatni, vagy esetleg írásbeli tárgyalás alá venni az ellenzék előterjesztéseinek részleteit és erre bizonyára az ellenzék részéről készségesen nyílik alkalom.

— Most különben pár napig szélcsend lesz a politikában. Vasárnap a pártok értekezleteket tartanak, de ezek csak formalitások lesznek és semmi jelentőséggel nem bírnak. Hétfőn mutatkozik be a képviselőházban Lukács László és bemutatkozását minden bizonnyal hosszabb vita követi, amely a delegációk összeülése előtt alig nyer befejezést.

Külsőség szempontjából a bemutatkozás úgy fog megtörténni, hogy mindenekelőtt a királyi kéziratot olvassák fel, majd a háznagy kalauzálása mellett a kormány a terembe lép, ahol Lukács László miniszterelnök mondja el a kormány programját. Ha sokan fognak a bemutatkozás vitájához feliratkozni, úgy már hétfőn javasolni fogja az elnök, hogy a Ház üléseit napolja el a delegáció idejére azzal, hogy a delegációk után a kormány kinevezése felett megindult vitát folytatni fogják a Házban.

Batthyány a kibontakozásról.

Batthyány Tivadar gróf a Zejt mai számában nyilatkozott azokról a tárgyalásokról, amelyek közte és Lukács László, illetőleg a Justh-párt és

neki Tamásné, a kis ártatlan. Azt mondta, hogy eljön hozzá, ide, a lakására.

Pogányné: Ide, a lakására...

Fehérné: Hát nem szemtelenség ez? És a férjem azt kívánja, hogy menjek beteget látogatni. Nem csudálnám, ha hirbe hoznának Kállaival. Ezzel a fráterrel, akit soha életemben ki nem állhattam...

Pogányné: Borzasztó! És Tamásné összeállt egy olyan emberrel, mint Kállai! Különbem nem csuda: a szeretőjét éppen olyan izléssel választotta ki, mint a ruháját.

Fehérné: Azt a fehér csipke betéteset érti, kedvesem?

Pogányné: Azt, azt. (Nevet.)

Fehérné: És mi annak az asszonynak a szeretőjénél vagyunk...

Pogányné: A férjem kívánta, hogy látogassam meg.

Fehérné: Ne, ne maradjunk itt tovább. Gyerünk. Eddig is csak azért maradtam, mert maga kedvesem oly szeretetreméltóan csevegett...

Pogányné: Ó, csak semmi bók. Magunk között vagyunk. Elbeszélgettünk egy kicsit, ennyi az egész.

(Fölkelnek és az ajtó felé tartanak. Onnét meg egy pillantást vetnek a halott felé. Összeborzadnak s nem mernek az egymás szemébe tekinteni.)

Késő, lénytelen alkonyat. A halott mosolyog.)

az új kormány közt folytak. Kijelenti, hogy Lukács László előterjesztését ő a Justh-párt elnökségének egyszerűen tudomására hozta. A Justh-párt nem dolgozhat ki választójogi javaslatot. ez a kormány feladata.

— A Justh-párt folytatni fogja a tárgyalásokat Lukács Lászlóval. Vajon a tárgyalások eredményre fognak-e vezetni, vagy nem, azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy a jövőben is ép oly kevéssé fog sikerülni, hogy félhivatalos koholmányokkal éket verjenek a Justh-párt tagjai közé. A párt felfogása teljesen egységes, mindnyájan készek vagyunk a válság megoldását elősegíteni, de csakis olyan megoldást, amely az általános, egyenlő, titkos választójogot biztosítja.

A Zejt fölhívja Lukács Lászlót, foglaljon állást anéllett a választói program mellett, a melyet nemrég vallott s amelynek miniszterelnökségét köszönheti. A Zejt szerint külön kell válni a konzervatívoknak és a demokratikusoknak. Aztán lehet csak megkísérelni a békés megegyezést.

Lukács választójoga.

Lukács László ma újra kifejtette már ismert választójogi álláspontját. Hangoztatja, hogy demokratikus és radikális programmal jött és a parlamenti rendet a választójogi reformmal kívánja biztosítani. Olyan választójogot hoz, amely fokozatosan építi ki a demokratikus és radikális szavazati jogot. Kaput akar nyitni a parlamentbe azoknak az elemeknek, amelyek eddig ki voltak rekesztre. Mindenkinek számít a támogatására s akinek jobb terve van, azt szívesen fogadja. Szerinte a választójog dolgában az összes tényezőnek meg kell egyeznie. Ha ez nem sikerül, akkor a rendelkezésére bocsátott eszközökkel fogja helyreállítani a parlament munkaképességét.

A kormány a Házban.

A Lukács-kabinet a képviselőház hétfői ülésén fog bemutatkozni. Először is felolvassák a kormány kinevezését, majd Lukács László elmondja programbeszédét, amelyben kiterjeszkedik minden aktuális kérdésre, elsősorban a választójogra, a véderőreformra és a horvát helyzetre. Munkapárti forrásból úgy értesülünk, hogy a vita nem indul meg azonnal, mert a Ház lehetővé akarja tenni a kormánynak a főrendiházban való bemutatkozását és a delegáció április 30-iki ülését. Ennélfogva a Ház üléseit elnapolják és a kormány kinevezéséről csak a delegáció után indul meg a vita. Lukács László reméli, hogy e vita során tisztázódik a helyzet. Horvátországban a régi, normális rendet akarja helyreállítani a kormány.

Lukács bucsuja a pénzügyminisztériumtól.

Lukács László miniszterelnök a következő levélben bucsuzott el a pénzügyminisztérium tisztviselői karától: Ő császári és apostoli királyi felsége ez évi április 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával engem a magyar királyi pénzügyminisztérium vezetése alól legkegyelmesebben fölmenteni méltóztatott. Amidőn e legmagasabb intézkedés folytán a pénzügyminisztérium tisztikarától ezenel bucsut veszek, nem mulaszthatom el legbensőbb köszönetemet nyilvánítani azért a szakavatott, buzgó és nem ritkán önfeláldozó munkálkodásért, amellyel ez a tisztikar engem hivatalos működésem egész ideje alatt támogatni és a reám bízott nehéz feladatok megoldását megkönnyíteni szíves volt. Hálásan emlékezem vissza munkatársaim jeles szolgálataira, kérem őket, tartsanak meg engem a pénzügyi közigazgatás vezetésétől történt visszalépésem után is szíves jóemlékezetükben. Budapest, 1912. április 22. Lukács.

A titokzatos őrnagy.

— Vallomás a halálos ágyon. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szamosujvár, április 26.

A magyar és bécsi lapok is megemlékeztek Ornstein József nyug. cs. és kir. őrnagy haláláról, aki pár heti betegeskedés után ez év január 31-én Szamosujvárott halt meg. Ornstein tevékeny adeológiai munkásságot fejtett ki. Tagja volt több hazai és külföldi archeológiai társulatnak, levelezésben állott a magyar és külföldi szak tudomány legkiválóbb képviselőivel. Most, halála után életének igen romantikus története derült ki. A halálos ágyon Ornstein régi barátja és tanítványa, Orosz Endre előtt érdekes vallomást tett. Elmondotta, hogy hatvanhárom év óta, miután az 1848—49-iki magyar szabadságharc leveretett, idegen név alatt élt, eltitkolta családját, származását és születése helyét, mert tartani kellett attól, hogy az osztrák haditörvényszék, mint osztrák alattvalót és hadkötelest halálra ítéli, a miért a szabadságharcban a magyarok oldalán küzdött. Igazi neve Pappenheim Simon, illetőségre nézve ratibori.

A szamosujvári honvéd huszárosztály Görgey Viktor huszárszázados élén díszes temetést rendezett az érdekes katonának s a temetés után az Ornstein vallomása alapján a szamosujvári rendőrség megindította az elhunyt őrnagy hozzátartozóinak kinyomozására. Ornsteinnek ugyanis pár ezer korona pénze és értékes könyvtára és különböző ingóságai maradtak, örököseinek a kipuhatolása véget szükség volt tehát a hivatalos nyomozást megindítani.

A szamosujvári rendőrség távirata alapján a ratibori rendőrség aztán megállapította, hogy az Ornstein őrnagy vallomása a valóságnak mindenben megfelel. A Pappenheim-család a múlt század hatvanas éveit végéig Ratiborban tartózkodott s az apa halála után a család tagjai Berlinbe költöztek. Ornstein őrnagy apja, Pappenheim Simon 1848-ban az „Oberschlesischer Anzeiger” szerkesztője volt, aki nagy tekintélynek örvendett és meghalt anélkül, hogy titokzatosan eltűnt fiát láthatta volna. A ratibori rendőrség e közléssel egyidejűleg megkereste a berlini rendőrséget is, hogy a szamosujvári rendőrség táviratának megfelelően. A berlini rendőrség közölte is nem sokára, hogy Pappenheim Simon leszármazottjai, illetőleg unokái ma is Berlinben élnek és előkelő állásokat töltenek be. Ornstein őrnagy fiutestvére, Pappenheim Ernő 1900-ban halt el Berlinben, mint az egyik ottani főgimnázium igazgatója, aki e mellett első harcosa volt a németországi gyermekvédelemnek. Házasságából két leánya született, Anna és Gertrud, akik mindketten egy-egy leányiskola igazgatói. Mikor értesültek nagybátyjuk haláláról, nyomban Szamosujvárra utaztak.

— Nagyatyánk éveken át kerestette eltűnt fiát, — mondták — kinek az eltűnéséről nem tudott azonban többet megállapítani, minthogy 1849-ben Magyarországra ment és a magyar honvédséghez felvétette magát. Külön járattott egy budapesti lapot éveken át csupán azért, mert remélte, hogy egykor valami nyomot találhat benne fiáról. Azonkívül szorgalmasan gyűjtötte a magyar szabadságharcban részt vett honvédek arcképeit abban a reményben, hogy egyikben esetleg rátalál elvesztett fiára. Mikor ő meghalt, nagyobbik fia, Ernő, a mi atyánk, folytatta ezt a kutatást s az ő halála után, teljes reménytelenséggel, mi próbálkoztunk érdeklődni nagybátyánk titokzatos sorsáról. Nem hittük azonban sohasem, hogy valamikor sikerülni fog ennek a rejtélynek a megoldása, amely már a nagyatyánk és édesatyánk fáradozásait is meddővé tette.

A két nővér a szamosujvári temetőben megtalálta végre az 1849-ben eltűnt és azóta ismer-

retlenül élt őrnagyot, kinek regényes halála lehetővé tette, hogy messze idegenből két vérbeli hozzátartozója leróhassa sírján a kegyelet adóját. A Pappenheim nővérek elhatározták, hogy nagybátyjuk könyvtárát és iratait magyar kulturális intézeteknek adományozzák.

Veszedelem fenyegeti Európa békéjét.

— Az orosz hajóhad a Boszporus előtt. —

Távirati tudósítás.

Berlin, március 26.

Mi a belső politikai zavart nem tudjuk megszüntetni s ezenközben a közvetlen szomszédságunkban nőttön-nő a végzetes veszedelem. Törökország vizein a háboru fürgete dul s minél tovább tart Olaszországnak ez a szerencsétlen hadjárata, annál sürűbb és veszesebb felhők tornyosulnak az európai népek feje fölött, elsősorban pedig a mi országunk egén.

A legújabb táviratok arról szólnak, hogy Oroszország fekete-tengeri hajórajja úban van a Boszporus felé. Kényszeríteni akarja Törökországot, hogy a Dardanellák útját hadja szabadon. Ez esetben pedig, ha Oroszország megtámadja a törököt, Bulgária is készen áll, hogy csapataival bevonuljon Macedóniába és Románia is mozgósít, hogy megoltalmazza balkáni érdekeit.

Ezek az első fecskéi a készülő óriási viharoknak, az első hirei a Balkán feldulásának és egy kiszámíthatatlan európai bonyodalomnak.

Olaszország megfogadta, hogy a tripoliszi háborut nem viszi át európai területre s különösen óvakodni fog attól, hogy a Balkán nyugalmát megzavarja. De ha Oroszország veti a bombát a balkáni népek közé: ezzel Olaszország mentesítve van a nagyhatalmak s főképen szövetségstársai előtt. Milyen ravasz a diplomácia, amikor az adott kötelező szónak kijátszásáról és kölcsönös — zsákmányról van a szó.

Már eddig is sejteni lehetett, hogy valami megegyezés van Olaszország és Oroszország között. Oroszország vágyainak netovábbja a Boszporus bírása és Konstantinápoly, míg Olaszország csak azért szorongatja Törökországot a Dardanellákban, hogy engedékenységre bírja Afrika partjain. Olaszország szívesen odaadja a Dardanellákat Oroszországnak Tripolisz könnyű meghódításáért. Így nyilvánvaló az egyezés tartalma a két ország között, a kérdés csak az, hogy — ha igaz az, a mit a mai táviratok jelentenek — mit szól hozzá Európa többi nagyhatalma és a mi hennünket közelebből érdekel: mi lesz Ausztria és Magyarország feladata a balkáni állapotok teljes felfordulása közepette?

A jövőnk biztossága követeli azt, hogy jelentős változást a Balkán mai rendjében meg ne engedjünk, s hogy más nagyhatalom a Balkánon meg ne vethesse a lábát. A mi jelszavunk az, hogy meg kell óvni a Balkánon Törökország integritását és a Balkán népeinek szabad fejlődését. Így Oroszország akciója elsősorban a mi balkáni politikánkba és Ausztria és Magyarország nagyhatalmi létének érdekszférájába ütközik.

De Anglia sem fogja szó nélkül tűrni Oroszországnak ezt a vakmerő sakkhuzását s így kiszámíthatatlan veszedelem fenyegetik Európa békéjét.

Az orosz hajóhad akciója.

Berlinből jelentik: Bukarestből jelentik a Lokalanzeigernek, hogy a Dardanellák kérdésében a legközelebbi idő alatt nagyon komoly fordulat várható. Az orosz fekete-tengeri hajóhad a Boszporus bejárata előtt jelent meg és

a román kereskedelmi gőzösök, amelyek a Boszporus felé mentek, utközben találkoztak az orosz hadihajókkal, amelyek már most alig egy órányira vannak Konstantinápolytól.

Konstantinápolyból jelentik: Egy görög gőzös kapitánya azt jelentette, hogy az orosz fekete-tengeri hajóhadat a Boszporustól harmincöt tengeri mérföldnyire látta.

Bolgár harcrakészség.

Szófiából jelentik: A kormányhoz közel álló körökből jelentik, hogy a harcra készen álló bolgár hadsereg abban a pillanatban, amikor az orosz tengeri hajóhad a Boszporusban megjelenik, át fogja lépni a macedóniai határt.

A románok elhatározása.

Bukarestből jelentik: A hirtelen beállott válságos helyzet következtében a román kormány elhatározta, hogy akcióba fog lépni. A román hadügyi kormányzat megtette a szükséges intézkedéseket, hogy szükség esetében három hadtesttel azonnal átléphessen török területre.

Elsülyedt olasz hadihajók.

Konstantinápolyból jelentik: A porta jéenti, hogy a Varese olasz páncélos cirkálóhajó a Dardanellák bombázása után valószínűleg elsülyedt, mert erről a hajóról való tárgyak és okmányok Lemnosz-szigeten Kasztri közelében partra vetődtek.

Konstantinápolyból jelentik: A török lapok részletes jelentéseket közölnek a Varese nevű olasz páncélos cirkáló elsülyedéséről. A lemnoszi hatóságok utasítást kaptak, hogy az összeszedett hajórészeket megőrizték és minden adatot pontosan összegyűjtsenek.

VÁROS ÉS MEGYE.

A város államsegélyének felhasználása.

A belügyminiszter által kiutalt nyolcvanhatezer korona államsegély felhasználása iránt a május hónapban megtartandó közgyűlésnek kell határozni. Könnyű feladata lesz a törvényhatósági bizottságnak, mert tulajdonképpen nem kell egyebet csinálnia, minthogy csodálkozva tudomásul veszi a tanács előterjesztését, mely szerint az államsegélyből egy fillér sem marad egyébre, mint az „A” táblázatba beosztott tisztviselők fizetés kiegészítésére. A számvevőség most készült el a számításával és kisütötte, hogy az esetben, ha a város a személyi pótlékokat is az államsegélyből akarná fedezni, akkor nem nyolcvanhat, hanem kilencvenöt ezer koronára lenne szüksége. Tehát azok a tervek, melyeket az államsegélyből maradó feleslegre építettek, ismét a vízbe estek. Se rendőrség szaporítás, se állandó jellegű alkotás a felesleg tőkésítésből nem lesz.

Közigazgatási tanfolyam Temesvárott.

Temesvárról jelentik: Öröndetes tartalmu leirattal lepte meg Temesvár városát a belügyminiszter. A leirat közli Temesvár várossal a kormány azon szándékát, hogy a fennálló nyolc közigazgatási tanfolyamot négyre összevonja és e négy tanfolyam egyikét Temesvárott állítja fel, ha a város a szükséges épületet felépíti és fentartja. A tanfolyammal kapcsolatosan létesülne egy internátus jegyzők gyermekei részére. Temesvár városa örömmel és készséggel fog megfelelni a belügyi kormány óhajának.

A szerelmes cukrászleány.

— Vádelejtés egy merénylet ellen. —

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, április 26.

Az Országos Kertészeti Egyesület budapesti molnár-utcai helyiségében január harmincadikán reggel egy csinos, izgatott leány jelent meg és Willingsdorfer Viktort, az egyesület titkárát kereste. A szolga, aki már ismerte a fiatal leányt Engler Antóniát, a Gerbeaud-féle cukrászda elárúsítónőjét, utasításához híven azt válaszolta, hogy a titkár ur nincs itthon. Engler Antónia félretolta utjából a szolgát, benyitott a titkár ur szobájába, ahol halálsápadtan és ingerülten sietett eléje Willingsdorfer Viktor. A kertészegyleti titkár és látogatója között heves szóváltás támadt, amelyet pár perccel utóbb revolverdörrenés szakított meg. Mire a hivatal alkalmazottai a szobába siettek, Engler Antónia összegyűrt, poros lábnyomokkal telt ruhában a földön feküdt. A szoba közepén hevert a revolver és az ajtó mellett állt a haragtól és felindulástól remegve Willingsdorfer.

Ennek a drámai, sőt festői jelenetnek, amely után Engler Antóniát a rendőrségre vitték és szándékos emberölés kísérlete miatt letartóztatták, regényes előzményei voltak. A csinos barna leány a Gizella-téri Gerbeaud boltban volt cukrászasszony. Ott ismerkedett meg Willingsdorferrel is, aki szerelmes lett a leányba, házasságot ígért neki; majd pedig szerelmi és házassági ígéreteit folytonosan ismételve viszonyt kötött Engler Antóniával. Később — amint az ilyen regényekben szokásos — megunta barátnőjét, jó partiera volt kilátása, nőszülni akart és szakított Engler Antóniával, aki ezt annyira szívére vette, hogy öngyilkosságra gondolt. Mielőtt azonban szándékát végrehajtotta volna, még egyszer beszélni akart Willingsdorferrel. A titkár ur bujkálása, majd a goromba fogadtatás annyira felizgatta az elkeseredett leányt, hogy revolverét Willingsdorferre fogta. A férfi felreütötte a fegyvert, úgy, hogy a golyó a falba furódott.

Ekkor azután szokatlan dolog történt. A nemrég még szerelmes lovag: Willingsdorfer Viktor főlháborodásában egyszerűen megverte Engler Antóniát. A földhöz vágta a leányt, sőt állítólag rá is taposott. Végül pedig rendőrt hivatott, bekísértette Engler Antóniát és szándékos emberölés kísérlete címén panaszt tett ellene. Engler Antóniát csakugyan előzetes letartóztatásba helyezték, de már két nap múlva ismét szabad volt.

A Gebeaudnál a jómodoru kedves leány sok jóakarót szerzett a cukrászdát látogató előkelő társadalmi állású egyének között. Egy dúsgazdag földbirtokos, amint Engler Antónia esetéről értesült, ezer korona kauciót ajánlott föl szabadonbocsátása érdekében és közbenjárt ezért egy igen előkelő fiatal mánás is. Más előkelő urak pedig ezeröttszáz koronát adtak egy kitűnő kriminálístának, hogy vállalja el Engler Antónia védelmét.

A védelem azután alapos kellemetlenségeket szerzett Willingsdorfer Viktornak s akiről már a „merénylet” utáni napon megírta valamennyi lap, hogy az exaltált, magával ugyszólván tehetetlen leányt brutálisan bántalmazta, megrugdosta. A bünygyi eljárás során egész sereg levélen kívül, amelyek egytől-egyig házassági ígérettel voltak telve, ez a momentum is a védelem erőssége lett és a titkár ur pozícióját, társadalmi tekintélyét alaposan megtépázták azok a rugások, amelyekkel Engler Antónia revolvermerényletét megtorolta.

Willingsdorfer épen ezért meghátrált és bizonyos nyilatkozatok árán hajlandó volt az egész feljelentést visszavonni. Engler Antónia csakugyan nyilatkozatot is adott arról, hogy Willingsdorfer őt nem bántalmazta és lábbal meg nem rugta. Viszont Willingsdorfer egy másik nyilatkozatban a „valóságához híven” azt nyilatkoztatta ki, hogy

amikor volt menyasszonya, Engler Antónia őt januárban felkereste, a leány kezében a muffjából kivett revolver abban a pillanatban és nyilván véletlenül sült el, amikor Willingsdorfer megfogta a kezét a revolverrel együtt. Ennek a nyilatkozatnak az alapján most az ügyészség megszüntette az eljárást Engler Antónia ellen, akinek az egész ügyből most már csak az a kellemetlensége maradt, hogy nincsen állása.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Halálos szerencsétlenség a gyárban.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, április 26.

A múlt év július havában halálos szerencsétlenség történt Hollaky Gusztávné ácsfalvai fémgyártó gyárában. Az egyik parkettkészítő gépből kirepült egy fahasáb és a közelben foglalkozkodó Brinda Román munkást oly szerencsétlenül ütötte hason, hogy a munkás a szenvedett sérülésbe belehalt. A vizsgálatot megindították s ennek folyamánaként Hollaky Gusztávné jószágigazgatóját, mosoni Jánossy Ottót, ki a gyárnak is igazgatója volt, továbbá a gyár művezetőjét, Neidtl József gépészt gondatlanságból okozott emberölés miatt a törvényszék vád alá helyezte.

Az ügyben ma volt tárgyalás az aradi törvényszéken. Először a dologba ártatlanul belekevert mosoni Jánossy Ottót hallgatták ki, aki kijelentette, hogy őt egyáltalán nem terheli gondatlanság. Abban az időben ugyanis, amikor a szerencsétlenség történt, a gyár bérbe volt adva Walthier Ferenc eleki lakosnak s így ő a gyár vezetésébe egyáltalán nem folyt be. De gondatlanságról már csak azért sem lehet szó, mert a gyárban az ipartörvény által előírt összes óvintézkedéseket alkalmazták. Mulasztás így nem történt, az iparfelügyelő sem talált ilyet, hisz a telepengedélyt megadta s csupán a szerencsétlenség megtörténte után írt elő újabb rendszabályokat. Ugyanígyen értelemben vallott a másik vádlott, Neidtl József is.

Kihallgatta a törvényszék Stengl Andor ipari főfelügyelőt is, akinek vallomása igazolta Jánossy Ottó állításait. Stengl elmondotta, hogy semmi szabálytalanság a gyár vezetésébe részéről nem történt, s az, hogy a parkett gépből egy szál fa kiugrik, oly ritka és véletlen eset, hogy az ellen még a legmodernebb gépek, vagy a legtulzottabb rendszabályok alkalmazásával sem lehet védekezni.

A törvényszéki orvosok szakvéleményükben elmondották, hogy a szerencsétlenséget csupán kiszámíthatatlan véletlen okozta. A gépből kipattant fahasáb ütése nem lett volna ugyanis halálos, hanem véletlenül a fahasáb a hasfalnak épen olyan pontját ütötte meg, hogy az ütés következtében egyik bél megrepedt.

A kihallgatott tanúk valamennyien igazolták, hogy a vádlottak részéről nem forog fenn gondatlanság. A tanúkihallgatások befejezése után a bíróság Krenner Zoltán dr. védő kérelmére elrendelte a bizonyítás kiegészítését s e célból még három tanút idézett be, akik között van a gyár bérelője, Walthier József is. A tárgyalást így elnapolták.

§ Áthelyezés. A m. kir. igazságügyminiszter Fekete Sándor borosjenői kir. járásbíróját saját kérelmére a huszti kir. járásbíróshoz helyezte át.

§ A mérgekeverő asszonyok. Domokos László aradi vizsgálóbíró ma délelőtt kihallgatta a lippai mérgekeverési ügy vádlottait. Tudvalevőleg a vádlottak közül eddig csupán Kevekes Miklósné pécskai asszony büne van bebizonyítva, mert Felletár Emil országos vegyész megállapította, hogy férje arzén mérgezés következtében halt meg. Kevekesné azt vallotta, hogy a mér-

get Petrisán Jánosné lippai asszonytól kapta, de Petrisáné — ki a csendőröknek bevallotta bűnét — most tagad. A négy lippai asszony, kik a csendőrök előtt szintén vallottak, most valamennyien tagadnak s miután saját vallomásukon kívül eddig bizonyíték nincs ellenük, a vizsgálóbíró valószínűleg el fogja rendelni a mérgezés áldozatainak exhumálását. Az aradi vizsgálóbíró különben a nyomozást csak a pécskai esetre vonatkozólag folytatja, s ha ennek a bűnygynek a számai kibogozódnak, a többi védlottakat átkísérteti a temesvári ügyészséghez, amelynek hatáskörébe a lippai mérgezési esetek tartoznak.

§ A nábob szeretője. Dungserszky György ismert nábob Bácskában, Tóth Veron asszony pedig Szenttamáson cselédszerző. Tóth Veron jövedelmező keresetforrást választott. Szeretőt akart keríteni a nábobnak. M. Teréz tizenhét éves csinos szenttamási leányra esett a választása. A leánynyal közölte a tervét:

— Ugy ám, kisleány a Dungserszky, a nábob... egy-két százas bankó annak meg se kottyan!

A leány azonban nem hajlott a esábitásra. Sőt csendőrökre juttatta az asszonyt. Az ujvidéki törvényszék fölmentette a Veron asszonyt. A szegedi ítélőtábla megsemmisítette az ítéletet és kerítés miatt tizennégy napi fogházra és száz korona pénzbüntetésre ítélte Tóth Veront.

§ Adler Mór, aki nem lehetett „Munkácsy”. Budapestről jelentik: Négy évvel ezelőtt Neuman Ignác József-körúti arcképfestő észrevette, hogy vele átellenben aranyos cégtáblát szögeztek föl, melyen Munkácsy festészeti műintézet felírás pompázott. Megtudta, hogy konkurensét Adler Mórnak hívják, a kit azután a Magyar Országok Szaklapjának nyílterében leplezett. Elmondotta róla, hogy veszedelmes, többször büntetett ember, aki Ujvidéken, Zimonyban, Pancsován csalásokat követett el. De baja volt a zágrábi és mosztári hatóságokkal is. A Garay-téren, mondotta, a Pancsováról hozott pénzzel megszerezte a kétes, híri Bánffy kávéházat, mely állandó tanyája volt a hamiskártyásoknak s e miatt összeütközésbe került a rendőrséggel. Jelenleg is négy elintézetlen bünygy folyik ellene. Adler Mór rágalmaszást sajtópórt indított Neuman ellen, de a budapesti büntető törvényszék, mivel a vádlott állításainak nagy részét be tudta bizonyítani, fölmentő ítéletet hozott. A magánpanaszos fölebbezésével ma foglalkozott a királyi tábla második büntető-tanácsa. Adler elkecseregte, hogy konkurensé mily hajszát indított ellene, de kijutott neki a hatóság üldözéséből is. Mikor a cég tábláján ékeskedő Munkácsy felírást az előjáróság levétette azzal a megokolással, hogy nem engedi a legnagyobb magyar festő nevét reklámcéllra fölhasználni, ő Munkácsyra akarta magyarosítani a nevét, de a belügyminiszter nem engedte meg. Hasonlóképen járt Zágrábban is, ahol Hederváry akkori horvát bán szintén megtagadta tőle az engedelmet. A királyi tábla megokolásánál fogva jóváhagyta az első bíróság ítéletét, ami ellen Adler semmiségi panaszt jelentett be.

VIDÉK.

Csanádmegyei községek államsegélye. Makórol jelentik: Serényi Béla gróf földművelésügyi miniszter ma érkezett leirata értelmében Kétegyháza községnek községháza építésére 15.000 koronát, Apáca községnek 10.000 koronát utalványozott ártézi kut furása céljára, Béga községnek pedig 3000 koronát juttatott. Segélyben részesítette ezenkívül még a csanádmegyei telepéseket, akik 5000 koronát kaptak járványkórház építésére, Püváros községnek pedig 4000 koronát utalványozott iskolaépítés céljára.

Botrányos mulasztások a Titanicon.

— Részletes jelentés a vizsgálatról. —

EXTRAI RÖVIDÍTÉS

New-York, április 27.

Az amerikai szenátus vizsgálatáról, amelyet Washingtonban folytat a *Titanic* katasztrófája dolgában, rövid táviratokban jött már hír. Most Londonból részletes jelentés érkezik erről a vizsgálatról.

Minden reggel összeül a szenátusi bizottság William Alden Smith elnöklésével. A kihallgatásnak állandóan nagy és állandó közönsége van.

A bizottság világosságot akart deríteni arra a híresztelésre, vajon a *Titanic* elsüllyedésekor volt-e a közelben hajó, vagy sem. Egy *Doxhal* nevű megmenekült utas eskü alatt vallotta, hogy az összeütközés idején körülbelül öt mérföldnyire látta egy másik hajó világító lámpáit.

Pittmann, a *Titanic* harmadik tisztje azt vallotta, hogy az összeütközéskor a hajó sebessége huszonegy és fél csomó volt. Ő aludt a kajütjében, de az összeütközés után sietve felöltözött a fedélzetre sietett. Ekkor fölrohantak a fűtők s jelentették neki, hogy alatt már mindent ellepelt a víz. A csónakok vízrebocsátásakor kijelentette az utasoknak, hogy a *Titanic* fedélzetén nagyobb a biztonság, mint a törekeny csónakokban. Tanuja volt a mentőcsónakból a *Titanic* elsüllyedésének. Előrésszel bukott alá s hátulja magasan kiállt a vízből, majd hirtelen az is alámerült. *Négy robbanás hallatszott.*

— Körülbelül 3—400 méternyire volt a csónakunk az elsüllyedés helyétől. Kiadtam a parancsot matrózaimnak, hogy evezzenek oda, de az utasok, akik nagy többségben voltak, tiltakoztak ez ellen.

— Hallott-e segítség-kiáltást? — kérdezte tőle a bizottság elnöke.

— Szinte el sem tudom mondani, mit hallottam. Egy óra hosszáig hangzott onnan a jajgatás.

— És ön még sem sietett oda?

— Nem mehettem.

— A jajveszékeltés aztán egyre gyöngült?

— Igen s végre megszűnt.

Utána *Fleet* Frigyes matróz kihallgatására került a sor, aki az összeütközés idején *Lee* matrózzal őrszem volt az árbockosárban. Valami fekete tömeget látott jobbra a hajótól s ezt telefonon jelentette a parancsnoki hidon álló tisztnek, azonkívül háromszoros gong-veréssel is jelt adott a veszedelemről.

— A jéghegy, — mondotta — nem látszott nagyobb, mint a hajónk.

— Volt-e messzelátója? — kérdezte az elnök.

— Nem volt, pedig kértünk *Lightoller* hajóosztástól, aki azonban azt felelte, hogy a mi részünkre nincs messzelátója.

— Mit gondol, ha lett volna messzelátója, már távolabbról is észrevette volna a jéghegyet?

— Bizonyosan elég korán észrevettük volna, hogy kikerülhessük a veszedelmet.

Tegnap kihallgatták *Peuchen* Artur kanadai őrnagyot is, aki azt mondta, hogy a *Titanicon* kevés volt a képzett tengerész, ami kiderült különösen akkor, hogy a mentőcsónakokat kiképzett tengerészek helyett fűtőkkel bocsátották utnak.

Washingtonból jelentik: A szenátusi bizottság belső egyenetlensége és elégedetlensége Smith szenátor eljárás módjával ma nyíltan kifejezésre jutott. Szavazással megdöntötték Smith rendelkezését, amellyel a *Titanic* kvártélymesterét visszatartotta. Keresztülvitték továbbá a tanúkihallgatás

gyorsítását, a mennyiben a tanukat a bizottság tagjai fölöstják egymás között.

Newyorkból jelentik: Tegnap volt a *Titanic* gőzösön elpusztult *Strausz* Izidor sokszoros milliomosnak temetése. Negyvenezernél több ember vett részt a temetésen. A tolongásban harmincan súlyosan megsérültek.

Tisza István

a tudomány szabadságáért.

(Állásfoglalása Zoványi Jenő mellett.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest, április 26.

Tudományos kritikája állította pár év előtt a dogmai csaták ütközőpontjába *Zoványi* Jenő dr. sárospataki theologiai tanárt, akit állásából elmozdítottak s most a főváros levéltárosa. *Zoványi* azt merete tenni, hogy a történelmi kritizmus szemüvegén vizsgálta *Kálvin* reformatori egyéniségét. Bizonyította, hogy *Kálvin* nem volt önálló alkotó teltség, hanem csak közvetítő reformátor s egyúttal elítélte *Zoványi* a *Kálvin* névéhez fűződő genfi rémuralom szörnyűségeit. De igazában nem ezért üldözték el a katedréről, amelyen érdemesebb, tudományosan képzetebb tanár aligha ült, mióta csak az ősi Patakon tanítják az igaz kálvinista tudományt. Az volt a legnagyobb hibája, hogy egy tanári és egyházi klikknek sáfarkodását leplezte és megbélyegezte. Az elfogulatlan delegált egyházi bíróság kétszer is fölmentette a vádak alól *Zoványit*, akit azonban a konventi bíróság, amelyhez *Nagy* Dezső dr. ügyész megfelebezte a dolgot, elmozdított állásától *lelkési esküjébe és a hithűségébe* ütköző tanításért. A kenyér nélkül maradt tudós a fővárosnál kapott állást: levéltárossá nevezték ki. Ügyében most nagy fordulat állott be: mint azt megirtuk, a konventi rendes bíróság tegnap tartott ülésén *Zoványi Jenő dr.-t egyhangulag fölmentette a vádak és azok következményei alól.*

A központi városháza csendes, fakó aktákkal telt levéltári szobájában fogadta *Zoványi* Jenő dr. az *Aradi Közlöny* fővárosi munkatársát, akinek a konventi bíróság ítéletéről ezt mondta:

— Tudtam, hogy igaz ügyem előbb-utóbb diadalmaskodik. A mostani ítéletet természetesen azzal is lehet magyarázni, hogy a konventi bíróságban személyi változások kerekedtek. Belekerült a bíróságba *Baltház* Dezső debreceni püspök és megjelent az ülésen *Tisza* István gróf is. *Tisza* gróf most hebizonyította *theologiai lebrálizmusát*. Nemrégiben a Protestáns Irodalmi Társaságban felolvasást tartott, amelyben hangoztatta, hogy a protestáns egyház szelleme szerint a hívek és a tudomány kutatói *nem költetők a dogmák porázára*. Ezt az elvet képviselte *Tisza* gróf, a konventi bíróságban.

A kitünő tudós elmondotta, hogy rendkívül nagy öröm érte a konventi bíróság határozatával, mert visszatérhet Patakra, a kathedrába. Vissza is megy az ősi főiskolába, diákjai közé, akik annyira szerették s akiket ő is nagyon szeret. Tanárkodása majd újra alkalmat ad számára, hogy a tudományos irodalom terén értékes munkásságát folytathassa.

AZ ARADI KÖZLÖNY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetési osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

A pesti milliomos fia és a bécsi kisasszony.

— Az elcsábított leány följelentése. —

Fővárosi tudósítónktól.

Budapest, április 26.

Föltűnő ügyben folyik most eljárás Budapest egyik százérezredének becsületbírósága előtt. *Jánosi Engel* Gyula budapesti ismert milliomos fia, a huszonkét éves Aurél ellen följelentést tett egy előkelő bécsi család fiatal szép leánya, akit a milliomos fia állítólag szerencsétlenné tett.

Jánosi Engel Aurél három évvel ezelőtt Budapestén huszárönkéntes volt, ma pedig tartalékos zászlós. Önkéntességének ideje alatt megismerkedett Bécsben egy fiatal szép urileánnyal, akinek az apja előkelő állami tisztviselő. A kisasszony művészi pályára készült és egyik énekiskolába járt. A fiatalember megszerette a hölgyet, aki szintén vonzódott a művelt ifjuhoz. A leány engedett a huszárönkéntes ama kérésének, hogy Budapestre jöjjön és ott folytassa tanulmányait. Ez az átköltözés azonban nem ment könnyen. A milliomos fia hetekig francia és német nyelvű leveleket írogatott imádottjához és becsületszavára fogadta, hogy feleségül veszi.

— A szülei nem fogják megengedni — válaszolta a leány — hogy engem nőül vegyen.

Az ifju szerelemtől lángoló levélben felelt erre:

— Én nem törődöm a szüleimmel; azok nem szólhatnak az én dolgomba; nekem szabad akaratom van; a szüleim nem érdemlik meg, hogy az akaratukkal törődjem. Ha kell, a tisztí kardbojtomat is odadobom magáért; a kardbojtom se ér nekem annyit, mint a maga egyetlen mosolya.

Igy áradozott a szerelmes férfi. És nemsokára elérte célját. A leány csakugyan Budapestre jött; a szüleinek azt mondta, hogy magyarul tanul, mert komoly biztatást kapott egyik fővárosi nagy színház igazgatójától a szerződöttesre.

A bécsi hivatalnok szorgalmasan küldte leányának a százásokat abban a hitben, hogy az nemsokára híres művésznő lesz. A kisasszonynak pedig eszeágában se volt magyarul tanulni. Együtt lakott a milliomos fiával, aki mindegyre erősítette, hogy mihelyt nagykorussá válik magát, feleségül veszi a ragyogó szépségű leányt. Amikor véget ért az önkéntesi év, a szerelmesek kiutaztak Londonba. A leányt rossz sejtelmek gyötörték. Folytonosan azt hangoztatta: ő érzi, hogy a házasságukból semmi se lesz. A fiatalember erre vakmerő trükköt eszelt ki. Egy napon ezt mondta a bécsi tündérnek:

— Holnap megesküszünk. Londonban könnyen megy az összeesketés. Mire hazamegyünk, férj és feleség leszünk és a szüleim akkor már hiába tiltakoznak.

Másnap a leány boldog volt. Egy anyakönyvvezető két tanu jelenlétében megeskette őt szerelmesével. Néhány hónap múltán visszajötték Londonból. Akkor a fiu szülei közbeléptek és szétválasztották a szerelmeseket. Az osztrák kisasszony csak ekkor tudta meg, hogy a londoni „esküvő” érvénytelen. Nem anyakönyvvezető adta őket össze, hanem a fiatal *Jánosi Engel* egyik barátja. Kétségbeesve utazott haza a szüleihez és mindent elmondott nekik. A tekintélyes bécsi ur azonnal Budapestre utazott és felszólította a fiatal szoknyavadaszt, hogy tegye jóvá a leánya ellen elkövetett bűnt. A *Jánosi*-fiu hallani se akart a házasságról. A szerencsétlenné tett leány erre följelentette egykori „férjét” az illető százérezred becsületbíróságánál, s a följelentéshez mellékelte azokat a leveleket is, amelyeket a milliomos fia önkéntes korában írt. Ezekkel akarja igazolni, hogy *Jánosi Engel* Aurél nem méltó a tisztí kardbojtra.

Betörés a koronaörségnél

— Becsületsértésért elítélt őrnagy-parancsnok.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, április 25.

Máig is homály fedi azt a betörést, melyet a koronaörség budai palotájában, körülbelül másfél évvel ezelőtt, követtek el s amely alkalommal a kincstári kasszából „kiemeltek” 26.000 koronát. Sok mindent suttogtak akkor, de semmi be nem bizonyosodott, de megtörtént az, hogy nemsokára a koronaörség parancsnoka, lovag Anders Emil őrnagy — nyugdíjaztatta magát.

A betörés dolgában előbb katonák folytattak vizsgálatot s mert eredményre jutni nem tudtak, később a nyomozást rábízták a rendőrségre.

— Civilember követte el a betörést, — volt a vélemény.

A rendőrség is hosszasan, de hasztalan nyomozta a betörőt s végre e helyen is félretették az ügyet. Am ebben az időben elterjedt a gyanu, hogy az ügyben maga az őrnagy, lovag Anders a ludas, legalább maguk a tiszték kezdték ezt hangoztatni, korezmák és kávéházakban. E híresztelések hatása alatt történt, hogy az őrnagyot egyik barátja, Laping Miklós honvéd-főszámtiszt telefonon találkozóra hívta, a randevu helyéül a Belvárosi kávéházat jelölve meg. Itt össze is jöttek 1910. augusztus 10-én, ahogy Laping kérte, az őrnagy civilruhában. De alig ültek együvé, a közeliükben letelepedett valaki.

— Ez detektiv! — mondották és kimentek az utcára.

A betörés dolgáról diskuráltak Anders és Laping, kik közül az utóbbi így szólt barátjához:

— Tudod e őrnagy ur, hogy téged magadat gyanúsítanak a betöréssel? Erre megnevezett néhány tisztet, akik nyíltan beszélnek erről:

— Ha ártatlan vagy, tisztázd magadat, ha nem, nézd, hogy legalább tisztességgel menj nyugalmába...

Hosszan beszéltek még az ügyről s mert az is szóba került Anders szerint, hogy a kárt mindenesetre a tisztéknek közösen kell megtéríteni, Laping felhívta volna:

— Adj 4000 forintot, hogy „elsimítsuk” a dolgot.

Mivel az őrnagy többeknek elmondta ezt az állítólagos nyilatkozatot, Laping főszámtiszt följelentést tett Anders nyug. őrnagy ellen rágalmaszások címén. Az ügyet, néhány héttel ezelőtt, a büntető járásbíró tárgyalta s akkor Anderst fölmentették. A panaszos felebbezett és a felebbezésével ma foglalkozott a törvényszék Tóth Ernő kir. táblai bíró elnöklése alatt. A másodbíró, miután kihallgatta ezuttal az első tárgyaláson meg sem jelent Laping honvéd-főszámtisztet, Anders őrnagyot *vétkesnek nyilvánította becsületsértésben és 200 korona pénzbüntetésre ítélte.*

SPORT.

+ Országos atletikai viadal Aradon. Vasárnap délután 3 órakor tartja első atletikai meetingjét az Aradi Atletikai Klub. A versenyen eldöntésre kerülnek a következő versenyszámok: 100 yardos síkfutás, 120 yardos gátfutás, 220 yardos síkfutás, egynegyed angol mértföldes síkfutás, súlydobás, gerelyvetés, helyből távolugrás, magasugrás és 4x100 méteres stafétafutás. A versenyre 38 versenyző 76 nevezést adott le, úgy, hogy minden versenyszámba 8—9 induló áll start. hoz. A verseny 50 filléres tribün és 20 filléres

diákjeggyel tekinthető meg. A klub vezetősége a versenybírószágba Hámory László dr. országgyűlési képviselőt, Szakoleczay Lajos AAK. elnököt és Szathmáry János tb. elnököt kérte fel.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színházi műsor:

Szombat: *Éva boszorkány*, színmű. Bemutató előadás. (B. bérlet.)

Vasárnap: Délután: *Ártatlan Zsuzska*, operette. Este: *Éva boszorkány*, színmű. (C. bérlet.)

Ujházi Ede ideálja.

— A színpadra készülő uriaszony. —

— Az Aradi Község tudósítójától. —

Nagyvárad, április 27.

Irtunk már róla, hogy Ujházi Ede, az örökifjú művész, tavaly megismerkedett Abbáziában egy nagyváradai uriaszonnyal, Cserey Dezsőnével. Azt híresztelték, hogy a széke szép fiatalasszonyt feleségül is veszi a Mester, ha a kék szemű nő elvált a férjétől.

Hát a dolog nem olyan komoly. A Mester nem veszi feleségül Cserey német, hanem betanítja egy nagyszerű szerepre, a *Constantin abbé* című vigjáték Betty szerepére. Már folynak is a próbák. Egy nagyváradai újságíró beszélt a regényes ügyről a szép uriaszonnyal.

Kedvesen, pajkosan elmosolyodott, amikor a hírlapíró az utcán bemutatkozott.

— Nem mondok semmit. Nem is igaz az egész.

— Helyes. De annyi csak igaz, hogy tanulja a Constantin abbé Betty szerepét.

— No igen. De csak úgy. Pusztán kedvtelésből.

— És mindenesetre még a közsínház korszakában fog Nagyváradon fellépni s nem a nyári színházban?

— Igen.

— Minthogy ezt kegyes volt elmondani, most még arra nézve kérek szíves felvilágosítást, mi indította Nagyságos asszonyomat a fellépés ötletére?

Kissé elgondolkozott, vajon feleljen-e, vagy sem, de aztán nagy elbatározással mondta:

— Eh! Inkább beszéljek, nehogy szárnyra kapjon az urak fantáziája. A Mester nagyváradai fellépéséről volt szó. Ujházi kijelentette, hogy ő eljátszaná Nagyváradon Constantin abbét, de csak azzal a feltétellel, ha én eljátszom Bettyt. Az első pillanatban lehetetlennek találtam ezt a vállalkozást. Szinte megdöbbenem tőle, de a Mester annyi szeretettel foglalkozik a tanítással, hogy most már vannak reményeim. Sikerről persze — nem merek beszélni, hiszen az én kezdetlegességem eltörlül a Mester óriási művészegyenisége mellett.

— És a színpadon szándékozik Nagyságos asszonyom maradni?

— Egyelőre csak műkedvelői fellépésről van szó.

— Nemde: Abbáziában ismerkedett meg a Mesterrel?

Mintha egy pillanatra felrajzoltak volna a szép asszony lelkében Abbázia cyprusligeteinek, az ezüstesipkés hullámzó tenger morajlásának holdas emlékei:

— Igen — mondotta — Abbáziában ismerkedtünk meg, de legkevésbé sem olyan romantikus lépcső-jelenetben, mint azt megírták. A férjem ismerkedett meg Ujházzal, akinek Abbáziában különben is igen sok ismerőse volt. Azt hittem, mi is csak ezek számát fogjuk szaporítani s valóban semmi részem sincs abban, hogy másként történt a dolog.

A Rákóczi-utca végén bucsura nyújtotta a kezét a szép asszony:

— Aztán ne irjanak rólam semmit. Már ugyanis tulsokat beszéltek erről az ügyről. Isten vele...

A Bémer-tér felé indult, ahol a Rimanóczy előtt már várta a Mester, aki egy roccocókorabeli lovag hódolatával nyújtott át tanítványának egy halvány rózsaszín szegfűt...

* **Zádor István képművész.** Zádor István festőművész, a legitalabb művészgárda egyik leghatásosabb tagja, május hó végén kollektív kiállítást rendez Weisz Leó művészeti szalonjában. Zádor ugyanis mint festő, de úgyis mint grafikus, egyike a fiatalok között a legerényibbeknek és legtalentumosabbaknak. Nemrég a Műcsarnok grafikai kiállításán állami díjat nyert, a mostani tavaszi tárlaton kiállított képeiről pedig az egész fővárosi kritika az egyhangú elismerés hangján ír.

* **Éva boszorkány.** Azok a hatalmas, nagyarányú előkészületek, amelyeket a színház Herczeg Ferenc legújabb darabjának bemutatására megtett, immár befejeződtek: az *Éva boszorkány* teljesen készen várja a szombati premiert. S hogy sikere teljes és diadalmas lesz, arra bizonyosság a szerzőnek a neve, Herczeg Ferenc, aki az élő magyar írók egyik legnagyobbja, de bizonyosság arra az óriási tevékenység, amelylyel a színház a darabot kiállította, elkészítette. Hetek óta folytak a próbák, a direktció új jelmezeket és díszleteket készítettett, a rendezés kiváló gondnal municiózus pontossággal történt, hogy a kitünődarab minden finomsága nianszaiban is kellőképpen érvényesülhessen. S a szereposztás elsőrangú a címszerepet Kesztlerné játssza, a többi főszerepeket pedig Follinuszné, Kesztlér, Beregi dr., Várnay, Győző, Delli, Vass, Ladiszlay, Csáky.

* **Vasárnapi előadások.** Vasárnap délután a kitünődarab, az idei szezon egyik legnagyobb sikerű slágere, az *Ártatlan Zsuzsi* megy, míg este másodsorban adja elő a társulat az *Éva boszorkányt*.

* **Bál az udvarnál.** A színház legközelebbi operett-bemutatója Ziehrer legújabb operettje, a *Bál az udvarnál* lesz; az operett bájos szövegével, invenciózus, melodikus zenéjével Bécsben és Budapesten óriási sikert aratott. Az aradi színház operett-személyzete nagy apparatussal készül a premierre.

* **Anatole France; a Pinguinek szigete.** már kapható 1 kor. 90 fillér *Juhász és Társánál*

* **Anna-papiron** írjon, mert ez a legszebb, legjobb, legolcsóbb levelepapír. *Juhász és Társá* cég specialitása.

* **Az Apolló-színház bűnügyi slágere** iránt ma még fokozottabb érdeklődés nyilvánult meg. Százakra menő néptömeg tolongott a színház előtt s csak nagynehezen sikerült a nagyszámú közönségnek helyet adni. Érthető ez a szokatlan nagy érdeklődés, mert az elveszett leányhoz hasonlóan nagyszabású filmet eddig még az Apolló-színház sem tudott bemutatni. A közönség, az egyedüli illetékes kritikus, nagy elragadtatással beszél erről a képről, amelyben a kinematográfia minden szédítő eszköze érvényre jut a színészek kiváló játéka mellett. — Ahogy elsőként a nézőtér, egymást kergetik az izgalmas jelenetek s szünet nélkül érdekesítően fejlődik a cselekmény, visszafajtott lélegzettel lesi a fordulatokat s amikor véget ér a darab, valósággal tapsvihar tör ki a nézőtérre. Ez az ováció legelső sorban a művészeknek szól, akik igazán művészi játékot produkálnak, másodsorban pedig a filmgyár az elismerés palmája, mert ezzel a képpel új határkőhöz ért a kinematográfia fejlődése. A fenomenális kép szombaton kerül utoljára bemutatásra az Apollóban s vasárnap új slágerkép vetítésére kerül a sor.

* **A rendezvous.** (Hans Heinr Ewers dráma az Urániában.) Nehéz dolog spontán benyomások után beható kritikát mondani olyan nagyszabású drámáról, mint amilyen az Uránia Ewers darabja.

Nüanszáig kellene ismertetni ezt a nagyszabású képet, hogy méltóan számolhassunk be róla. A hatás egyszerűen leírhatatlan. Sokan zokogva néztek végig egy jobb sorsra érdemes asszony lezülését és egy derék, szorgalmas férj szivetrázó tragikumát. A világváros fertőjéből egymásután kelnek ki a förtelmes típusok, a divatszálont tartó kerítőnő, aki előbb anyagilag rántja be áldozatát, hogy aztán megfélemlíthesse és áruba bocsájtassa a szerencsétlent. A másik típus, aki karöltve dolgozik a divatárúsnóval és előkészíti a bukást. Mindez Ewers csodálatos naturalizmusával van megcsinálva, melynek hatása a legmeggrázóbb, amit mozgófényképen láttunk. Az Uránia figyelmeztetése a gyermekekre vonatkozólag helyén való volt, mert ez a társadalmi dráma a legridegebb realizmussal van megcsinálva. Ismét hangsúlyozzuk, hogy csak felnőttek nézzék meg ezt a bámulatos képet.

175

Mi történt az Erdélyi borozóban.

— Véresre vert nábob. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Budapest, április 26.

Tegnap reggel nyolc óra tájban véres verekedés színhelye volt Budapesten a Révay-utcai Spiegel-féle Erdélyi-borozó. Az éjszakai vendéglő egyik tulajdonosa, Spiegel Ignác részeg fővel véresre verte a borozó egyik mulató vendégét, Dungyerszky Gedeon országgyűlési képviselőt, a dúsgazdag bácskai nábobot. A képviselőt a mentők vitték el a borozóból a vas-utcai Pajor-szanatóriumba, ahol bekötötték súlyos sérüléseit.

A hajnali véres botrányról kétféle értesítést kaptunk: a másodikat egy szemtanútól hallotta fővárosi tudósítónk:

Csütörtökön, vagyis tegnap reggel nyolc óra felé kocsi állott meg a Révay-utca és a Dalszínház-utca sarkán lévő Erdélyi-borozó előtt. A kocsiból Dungyerszky Gedeon országgyűlési képviselő szállt ki két hölgy társaságában. Dungyerszky és a két hölgy bevonultak a borozó egyik szeparéjába és pezsgőt rendeltek. Alig néhány percig voltak a szeparében, mikor egyszerre csak kinyílik a fülke ajtaja és megjelenik a küszöbön a borozó egyik tulajdonosa, Spiegel Ignác. A vendéglős részeg volt. Zsebredugott kezével odatántorgott a képviselő asztalához és minden szó nélkül leült.

— Töltsetek nekem is! — kiáltotta Spiegel.

Dungyerszky, aki nem ismerte és soha nem is látta Spiegelt, felkelt az asztaltól és nyugodt hangon rászólt:

— Hiszen én önt nem ismerem, ide nem is hívta, tehát hagyja el az asztalomat. Spiegel, mint a sértett vadkan ugrott fel a székéről és magából kikelve kiáltozta, hogy szinte harsogott a borozó.

— Ki itt az ur? Én vagy maga? Én parancsolok itt, jegyezze meg, maga közönséges gazember!

Dungyerszkyt természetesen elfutotta a mérreg, odaugrott a részeg kocsmároshoz és arcul ütötte.

Spiegel megtántorodott a hatalmas ütéstől, majd hirtelen felkapott az asztalról egy porcellán-tányért és teljes erővel Dungyerszkyhez vágta. A dobás Dungyerszkyt a fején érte és nyomban elborította a vér.

A szemtanu elbeszélése szerint Dungyerszky György földbirtokos két nővel érkezett a borozóba és külön szobában pezsgőzött velük. Később a mulató tulajdonosa, Spiegel Ignác kihívatta az egyik leányt és táncolt vele. Amikor ezt megtudta indulatosan rátámadt Spiegelre s fölszólitotta, kérjen bocsánatot. Mivel ez nem történt meg,

arcul ütötte a gazdát, aki viszont tányért vágott a vendég fejéhez. A verekedés egyszeriben véget ért. A földbirtokost a mentők a Pajor-szanatóriumba vitték, ahol a vérző fejét bekötötték. A rendőrség megindította a vizsgálatot.

Tizenhat román teologus sorsa.

— Nem veszik vissza a szemináriumba. —

(Saját tudósítónk telefonjelentése.)

Nagyvárad, április 26.

Február 8-án Bonea György, a nagyváradai római katolikus szemináriumba járó negyedéves román teológust a tanári kar elé idézték, mert az intézet falai közt, a szigorú tilalom ellenére, tüntetően románul beszélt, sőt kihívó módon sértette a magyar növendékeket. A mikor Lányi József püspök, a szeminárium rektora megdorgálta, a fiatal klerikus drámai pózzal tépte meg a reverendáját:

— Az anyanyelvemet — kiáltotta — nem engedem elrholni. Akkor itt van a papi köntösöm is, tiporják össze.

A kinos jelenetnek az lett a következménye, hogy Bonea Györgyöt kizárták az intézetből s négy a románságával tüntető társa *consilium abeundi* kapott. A mint a tanári szék ítélete nyilvánossá vált, a szeminárium tizenegy román növendéke szolidaritást vállalt a megbüntetett teológusokkal és elhagyták e szemináriumot, melyet Széchenyi Miklós gróf, illetve a mindenkori nagyváradai római katolikus püspök tart fenn.

Nagyváradról ma aztán ezt jelentették a Magyar Távirati Irodának: A román kispapok ügyében Széchenyi Miklós és Radu Demeter püspökök között megegyezés jött létre. A kizárt kispapokat visszafogadják. A megegyezés pontjai szerint a tizenhat kispap közül az önként kilépett tizenegy kispapnak Széchenyi püspök megengedte, hogy ez év végén júniusban a többi hallgatókkal együtt levizsgálhassanak, hogy az évet ne veszítsék el. A négy kiesett kispap azonban nem térhet vissza s Radu Demeter püspök más szemináriumban szerez nekik vizsgálati engedelmet. A szeptemberben kezdődő új iskolaévben a románoknak főtartott szemináriumi helyekre fölveszik a román papnövendékeket és az eltávozottak újra beiratkozhatnak, jöllehet Radu püspök módot keres, hogy ezek lehetőleg más intézetben helyeztessenek el.

Éjjel azonban a következő jelentést kaptuk: A nagyváradai szemináriumából kizárt román papnövendékek ügyében Lányi püspök a következőket jelentette ki az Aradi Közlöny tudósítója előtt:

Az a hír, mintha a szemináriumból kizárt és az önként kilépett növendékeket az intézetbe újból felvették volna, nem felel meg a valóságnak. A fegyelem megsértésének oly súlyos esetével állunk szemben, hogy a kizárt szemináristák magyar intézet ajtaínt többé nem léphetik át. Radu püspök csakugyan interveniált, hogy az illetőket újból vegyék vissza, de Széchenyi Miklós gróf, püspök írásban kijelentette, hogy ez nem történhetik meg és egyiket sem engedik vizsgára. Azon növendékek sorsa felett, akik önként hagyták el az intézetet, a tanári kar fog dönteni, a püspök azonban azt hiszi, hogy ezeknek sem fogják megengedni a vizsgák letételét. Radu püspök hír szerint azzal az ideával foglalkozik, hogy Nagyváradon kizárólag a román növendékek részére szemináriumot alapít.

HIREK.

Titok egy igazgató halála körül.

— Borju a koporsóban. —

Távirati tudósítás.

Berlin, április 26.

Berlinből jelentik: A Borzig-Walder részvénytársaság február közepén azt az értesítést kapta, hogy a társaság igazgatója, Hempel Lajos agyszélülés következtében meghalt. Néhány nap mulva újabb hírt terjesztettek róla és azt mondták, hogy öngyilkos lett, mert jelentékeny összeget elsikkasztott.

Tegnap a társaság egyik igazgatósági tagja Párisból levelezőlapot kapott, amelynek írója közli vele, hogy ő és felesége Hempellel egy éjjeli mulatóhelyen pezsgőzött. Ezt a levelezőlapot átadták az ügyészségnek, amely elrendelte Hempel állítólagos holttestének kiadását.

Nyomban a temetés után azt beszélték, hogy a koporsóba Hempel holtteste helyett egy borjut tettek s ezért a koporsót borjuhusládának nevezték el. A vizsgálat megállapította, hogy a Hempelről szóló halotti bizonyítványt nem a háziorvos, hanem egészen más városrészben lakó orvos állította ki. Hempelné férjének halála után mindenkinek azt mondta, hogy Pomerániába költözik, de azóta semmi hír sem érkezett róla és sehol sem található meg.

Mindezek a körülmények alaposnak tüntetik föl azt a gyanút, hogy Hempelék igen nagyszabású csalást követtek el.

— Nincs újabb himlőeset Aradon. Három napa óta ezzel az örömdetes mondattal kezdi meg jelentését Tisch Mór dr. főorvos a járványbizottság ülésén. Ma is ez az egyetlen kiemelkedő momentum volt a bizottság ülésének. A főorvos jelentése szerint az oltások a Weitzer-utcai fiúiskolában folynak, de már a közönség ma nem jelentkezett oly tömegekben, mint az elmúlt napokban. A járványkórházban fekvő betegek állapota, kettőnek kivételével, kielégítő. A megfigyelőben elhelyezett Kovács István polgári iskolai tanuló teljesen egészséges és holnap a kellő fertőtlenítés után elbocsátható lesz. Moga György dr. törzsorvos bejelentette, hogy kérelmezte a hadtestparancsnokságnál, adjon szabadságolási engedélyt egyeseknek Aradra, vagy Aradról. A bizottság ehhez hozzájárult. Verjassy Lajos polgármester indítványára elhatározták, hogy tekintettel a járvány stagnálására, ülést csak hétfőn tartanak.

— Az Acsev. és a hadgyakorlatok. Az Arad-Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága, a vasúti vonalainak mentén fekvő városok és falvak szállítócégeihez a következő megkereséssel fordul: „Értesülésünk szerint, folyó évben az őszi nagy hadgyakorlatok vasúti vonalaink mentén lesznek megtartva. Szállító-feleink érdekeinek megővése céljából szükségesnek tartjuk b. tudomására hozni, hogy ezen hadgyakorlatok vasutunk szállítóképeségét — a polgári forgalmat illetőleg — mintegy 6—8 hét tartamára erősen korlátozni fogják és ezen kívül az összes polgári forgalom még mintegy 5 napon át teljesen szünetelni is fog. A teherkocsik használatának korlátozása előreláthatólag augusztus és szeptember hónapokra fog kiterjedni; a polgári forgalom teljes beszüntetése pedig szeptember 10—15-ike közt fog megtörténni. Amidőn ezt a t. címnek már most tudomására hozzuk, tesszük ezt azzal az előrelátó délzattal, miszerint — számolva a felforgó és megmásíthatatlan akadályokkal — igen tisztelt cím igekezni fog vállalt üzleti kötelezettségeinek, az árak szállítását illetőleg, akként intézkedni, hogy ebből kifolyólag előre nem látott károkat ne szenvedjen. Kérjük emellegva szállításait lehetőleg a tavasz folyamára koncentrálni. A nyári időnyben tervezett nagyobb mérvű szállítások

akadálytalan lebonyolítása érdekében ajánlatos, hogy az illető fél ezen szándékát a vasut-igazgatósággal előre és idejekorán közölje, hogy a netán fenforgó nehézségek elháríthatók — egyszóval az összes szállító felek érdekei összeegyeztethetők legyenek.

— **Kolozsvári urileány — török bég jegyese.** A mindennapi eljegyzési kártyáktól érdekesen elütő eljegyzési értesítést osztott szét tegnap a kolozsvári posta. Ugyanilyen eljegyzési kártyákat kaptak a konstantinápolyi előkelő török családok is. A magyar és francia nyelven irt rövid értesítés egy kolozsvári urileánynak egy előkelő ifju török bég-jel kötött eljegyzéséről szól a következőképen:

Baróthi Inceze Gaby és Ahmed Djélal Bey jegyesei.

Gaby Inceze de Baróth — et Ahmed Djélal Bey fiú: Chefquet Pacha sont fiancés.

Kolozsvár Constantinople.

Inceze Gaby kedvelt tagja a kolozsvári társaságoknak s mindenfelé a legnagyobb rokonszenvvel fogadták eljegyzésének hírére. Ahmed Djélal bég a mint az eljegyzési kártya is elárulja, nagynevű török vezetőembernek, Sefket pasának a fia. Sefket pasa egyik vezére volt az ifju török mozgalomnak, az új török alkotmány egyik legkiválóbb harcosa s az örmény-kérdés megoldásában legnagyobb szerepe volt. Fia a berlini és párisi egyetemeknek volt hallgatója, beutazta Európát. Kolozsváron a múlt évben járt egy konstantinápolyi football-csapattal. Akkor ismerkedett meg mostani jegyeseivel, ki néhány nap alatt meghódította s Djélal bég nem indult vissza a török csappal, hanem még néhány napig Kolozsváron maradt, — most pedig megtörtént az eljegyzés.

— **Letartóztatott szőkevény szerelmesek.**

Különös szerelmi történet foglalkoztatja Déva és Szatmár város közönségét. Mint tudósítónk jelenti, a szatmári színház zenekarának egyik tagja, Török Jenő, megismerkedett S. Herminával, akinek szülei jobb módú kereskedők. Az ismeretségből csakhamar szerelem lett, a muzsikusi beállása a leánynak szerelmét és jelentkezett a szülőknél, mint kérő. A leány szülei azonban nem nézték jó szemmel a fiatal ember udvarlásait, s mikor az feleségül kérte leányukat, a leghatározottabban visszautasították. A színházi muzsikusi szerelmét ez a visszautasítás nem lohasztotta le s egy szép tavaszi napon, előzetes megbeszélés után, megszöktette szíve választottját a szülői háztól. Mikor a kétségbeesett szülők értesültek gyermekük eltűnéséről, azonnal a rendőrséghez fordultak, hogy az nyomozza ki a szerelmeseket és az engedetlen leányt hozza vissza a szülői házba. A rendőrök csakhamar megtudták, hogy a fiatalok Dévára tartottak, azért távirati uton megkeresték a dévai rendőrséget, hogy a leányt szállítsák vissza Szatmárra. A dévai rendőrség el is fogta a megszökött leányt, de ez legkisebb hajlandóságot sem mutatott az iránt, mintha vissza szeretne menni szüleihez. Kijelentette, hogy szereti a zenészt és hozzá megy feleségül. A dévai rendőrség, mit tehetett egyebet, értesítette erről a fordulatról a szatmáriakat, akik azonban legkevésbé sem voltak hajlandók ebbe belenyugodni, aminek következtében a szatmári rendőrség azonnal sürgönyileg utasította a dévai rendőrséget, hogy a leányt válasszák el Töröktől és tartsák őrizet alatt másnapig, amíg a leány anyja odaérkezik. A szegény kétségbeesett anyja már elutazott Dévára, hátha sikerül anyai szóval visszatéríteni a szülői házhoz szófogadatlán leányát.

— **Aradiak pályázata Temesvár városnál.**

Temesvár város hétfői közgyűlésén tölti be a megüresedett rendőrfelügyelői állást, amelyre az aradi rendőrség két tisztviselője is pályázik és pedig Vida Vilmos rendőrfelügyelő és Tesits Milivoj rendőrnök. Beadta pályázatát Zay Dezső volt aradi honvédhadnagy is, akinek kellemetlen kardafféjéről annak idején sokat beszéltek s aki Aradról elkerülve kvietált.

— **Poszt-resztant.** Toulonban történt. A rendőrség több családja panaszára napokon át megfigyelte a posta poszt-resztant osztályát, ahol feltűnő sűrűen jelentkeztek iskolás leányok szerelmes levelekért. Ezeket a leányokat a rendőrség hazakísérte a szülőikhez, akik megfelelő kioktatásban részesítették a szerelmes leányokat. Néhány napig szép rendben és nagy eredménnyel folyt ez a rendőri vizsgálat, de egyszerre csak vége szakadt. Sok férjes asszony ugyanis aki szintén fölhasználta a poszt-resztant szolgálatát, olyan hevesen tiltakozott a rendőrségnek a *magánügyekbe való e beavatkozása ellen*, hogy a rendőri felügyeletet meg kell szüntetni és most ismét szabad a poszt-resztant-osztály.

— **Elégett bécsi színész.** Bécsből jelentik: Erneszt Lajos színész, aki 1848-ban a bécsi barrikádokon harcolt és később a Burg-színház tagja lett, múlt éjjel szerencsétlenségnek lett áldozata. Erneszt gyertyát akart gyújtani, de a gyújtótól meggyulladt a hálóinge és a szerencsétlen ember egészen összeégett. Az önkéntes mentők kórházba szállították, de fölgyógyulására semmi remény sincsen.

— **Névmagyarosítás.** Kiskoru Wiener Ernő aradi illetőségű, ugyanottani lakos családi nevének „Barra” névre, valamint kiskoru Gottlieb Gyula és Sándor seprősi születésű ugyanottani lakosok családi nevének „Erdős”-re kért átváltoztatását a belügyminiszter rendelettel megengedte.

— **Aki nem tud „szépen” harangozni.** Zalaegerszegről jelentik: A zobordarászi község felekezeti iskola tanítójának a fizetése kevés és abból családját sehogysem bírja eltartani. Folyamodott a római katolikus hitközséghez s hivatkozván megélhetésének nehézségeire, ajánlatot tett, hogy hajlandó a templomi harangozást is elvállalni az erre a célra szolgáló 60 korona járandóságért. Kérvényét figyelemre méltatták és megbízták a harangozás teendőivel. A tanító jobb ügyhöz méltó buzgósággal harangozott s az esztendő elmúltával kérte a megszavazott 60 koronát. A hitközség testülete gyűlést tartott, többen a harangozás díjának kifizetése mellett foglaltak állást, azonban néhány egyházközségi tag kifogásolta a tanító működését s azt mondta, hogy *nem tud elég szépen harangozni*, mire az egyházközség *megtagadta az összeg kifizetését*. A tanító föllebezésére a közigazgatási bizottság megsemmisítette a hitközség határozatát és utasította a *harangozás díjának kifizetésére*.

— **A sikkasztó cukorka árus.** Három fiatal bolgár fiu jelentkezett Green Nándor főkapitánynál és sirva panaszolták el, hogy a gazdájuk Imer Ismail, aki Belgrádból hozatta el őket és itt reggeltől késő éjszakáig dolgoztatta, összegyűjtött pénzüket elsikkasztotta és megszökött. A főkapitány ellátta élelemmel a szájalomraméltó embe-
reket és kényszer utlevéllel hazaküldötte őket. Mikor Imer megtudta, hogy árusai elkerültek Aradról, visszatért a városba és vigan élt a szegény fiuk pénzén. A rendőrség ezt megtudta és ma letartóztatta. A szívtelen bózaárus tagadta a sikkasztást. Átkísérték az ügyészségre és ügyének letárgyalása után kitiltják az ország területéről.

— **Agyonlőtt sztrájkolók.** Lisszabomból jelentik: Nova de Gayaba. súlyos természetű összeütközés történt a sztrájkoló szövőipari munkások és a katonaság között. A sztrájkolók dinamit bombákat dobtak a katonák közé, minek következtében rettenetes pánik támadt. A katonaság fegyverét használta és szétkergette a sztrájkolókat. Ezek elszéledtek, egy részük bevonult egy házba és onnan lövöldözött a katonákra. *Mindkét oldalon sokan haltak meg*, a sebesültek száma is nagy.

— **Gyászemlékünnepély.** Istenben megdicsőült Deutsch Ignác, az aradi zsidó hitközség volt nagyérdemű elnöke és az aradi zsidó fiúvárház megalapítójának emlékére vasárnap, mint elhalálása évfordulóján délelőtt 11 és fél órakor a templomban és este 6 és háromnegyed órakor az árvaházban gyászünnepélyt tartunk, melyre a hitközség tisztelt tagjait ezuton hívja meg az előjáróság.

— **Anglia szekularizál.** Londonból jelentik: Hosszas parlamenti viták után az alsóház háromszázharmincegy szavazattal, kétszázötvenhárom ellen, Wales államra kimondta az *egyház és állam szétválasztását*. Angliában ez az első szekularizációs törvény.

— **Gyermekrontó.** Budapestről jelentik: Még el semült az izgalom, amelyet a szerencsétlen, kis Schwarz Gizella borzalmas halála keltett országszerte és már egy újabb, az előbbinél szörnyűsebb eset foglalkoztatja a rendőrséget. Feljentes alapján a rendőrség letartóztatta Budai Ignác huszonöt éves papucskészítőt, aki egy hat éves leányt rontott meg. Szombaton az elvetemült ember elment egy régi ismerőse lakására, ahol csak barátja hat éves kisleányát találta. Mézes mázos szavakkal elcsalta a kisleányt Mohácsi-utca 10. számú házban levő lakására. Ott a kisleányon erőszakot követett el. A merénylet után a gyerek eszméletlenül maradt az ágyon. Budai magához térítette és haza küldte. Otthon még rosszabbra fordult a leány állapota, úgy, hogy a Bródy Adél-gyermek-kórházba kellett szállítani. Szegény leány most élet és halál között lebeg. A rendőrség maga elé idézte Budai Ignácot, aki mindent bevallott. Védekezni persze nem tudott. A rendőrség *letartóztatta*.

— **Halálos szerencsétlenség történt ma Gyulavarsánd községben.** Russz Mihály 66 éves napszámos délben munkájáról tért haza s amint a Körös hidján keresztül ment, négy megvadult esikó rohant vele szemben. Az öreg ember botjával megakart állítani a megvadult lovakat, de azok letiporták és halálra rugdalták.

— **A villamtelep telefonja.** Az Aradi Villamosági Részvénytársaság tisztelettel értesíti m. t. fogyasztóit, hogy e hó 30-ától kezdve 422. számú telefonállomását, mely éjjeli- és ünnepnapon inspekcióna szolgált — *megszünteti* és ezentúl éjjel-nappal, valamint ünnepnapokon is 300. számú telefonja veendő igénybe.

— **Uj látványosság Aradon.** Az igaz, hogy csak a hölgyeket érdekli elsősorban a divat és ezért Arad előkelő női közönségének figyelmét kell felhívunk a *Budapesti Csipkeáruház Andrássy-téren* megnyitott fiókjára, illetve annak pompás és látványosság számba menő kirakataira. Azonban úgy a hölgyeket, mint a férfiakat bámulatba ejtik ezek a művészi kirakatok, melyek *Bálint* állami ösztöndíjat nyert budapesti kirakat rendező izlését és a *Csipkeáruház* tulajdonosának azt a törekvését dicséri, hogy Aradon újat és fővárosi nivón állót teremtsen. A színes és speciálisan szép aradi korzósétáló közönségének figyelmét felhívjuk a magyar kereskedelem újabb fejlődését bizonyító kirakatokra.

— **Pizok és por.** (*Panaszos levél.*) Igen tisztelt szerkesztő ur! Az utcánkat úgy szokták felseperni, hogy előbb szárazon felseprik, vernek rettenetes port és amikor ezzel készen vannak, akkor jön a locsoló kocsis és felloccsol. Gyermekemet óvom minden fertőzéstől, reggel tisztán küldöm el őket hazulról és amint kimennek az utcára, ellepi őket a város szemetje, pora. Az isten is megáldja kedves szerkesztő ur, ha panaszomat becses lapjában nyilvánosságra hozza. Mindenütt a világon, ahol jártam, azt láttam, hogyha egyes ember sópr is az utcát, előbb egy locsolóval felloccsolja és azután szedi össze a szemetet; nálunk olyan éktelen port vernek, hogy nem csoda, ha a tudóvész annyi áldozatot szed. Szerintem nem az a kultúr nép, amelynek kulturpalotája van, hanem az, akinek annyi esze van, hogy tudja, hogy a pizok, a por a legnagyobb veszedelem! *Egy anya.*

— **Születések, halálozások és házasságok.** Az aradi anyakönyvi hivatalban folyó hó 25-én a következő születéseket, halálozásokat és házasságokat jelentettek be: *Született:* Kovács András hlv. szolgának Zoltán nevű fia. Bana Lajos díjnoknak Eszter nevű leánya. Wirtschafter Illés piaci elárusítónak Teréz nevű leánya. Ehrenfeld Ignác kereskedőnek László nevű fia. Csipai István napszámosnak Gizella nevű leánya. Bondár Imre fékezőnek Jolán nevű leánya. Frankó Mátyás pincérnek Erzsébet nevű leánya. *Meghalt:* Lípitor Mária 4 éves leány. Klein Ignác 56 éves portás.

— **Orvosi körökből.** *D. Graur* Viktor dr. egyetemes orvostudor, fogorvosi és műfogászati szakrendelőjét folyó évi május hó 1-től Deák Ferenc-utca 40. a. I. emelet gör. kat. új bérpalotába a Vass-szálkával szemben helyezi át.

— *Issekutz* László dr. folyó évi május hó 1-től a Szántay-házban (bejáró a Széchenyi-utcai kapun) lakik.

— **Jó izlésű ember** kávé, teát, paprikát *Kotányinál* József főherceg-ut 3. vesz!

— **Központi kávéházban** Gondí Dezső zenekara muzsikál.

— **Legelegánsabb ékszerárgyak** célszerű emlék és ajándéknak *Igaz Sándor elsőrendű óra és ékszer üzletében* vásárolhatók Arad, *Andrássy-tér. Telefon 321.*

— **Rendkívüli alkalmi vétel!** Különleges villanycsillárok és Wolfram égőkben *Fischer Mór üveg, porcellán és diszműáru üzletében* Arad, *Andrássy-tér 20. (Fischer Eliz-palota.)*

— **A hölgyközönség figyelmébe.** Női kalapokat utolsó divat szerint *feltűnő olcsón* készít. alakít, újból díszít *Garainé Friedrich Irma, fővárosi divatárúsnő, Arad, Dessewffy-utca 4. 2502*

— **Medgyaszay Vilma** a világhírű kabaret művésznő így ír a dr. *Biró-fele Havasi-Gyopár krémről: Kedves Doktor Ur! Az Ön által készített „Havasi Gyopár Crém” a legkitűnőbb arc-krém! Mindenkinék ajánlhatom. Kitűnő tisztelettel Medgyaszay Vilma. 5093*

— **Értesítés.** Igen tisztelt megrendelőimet és az uri hölgyközönséget értesítem, hogy női ruha szalonomat *Arad, Deák Ferenc-utca 40a. (Új gör. kat. bérpalotába) II. emelet* helyeztem át. További szíves pártfogást kér. Kiváló tisztelettel *Maison Kurzer* női divatterme. 2780

— **Női zenekar a Fehér Kereszt kávéházban.** Ma és a következő napokon a Fehér Kereszt-kávéházban a bécsi vadász-kiállításán játszott eredeti bécsi női zenekar *Rosner Rozália* vezetése mellett hangversenyez. Kezdeté este fél 9 órakor. Szabad bemenet. Hideg buffet. Színházi vacsora. 2726

— **Elite és Revue Parisienne** párisi divatlap tavaszi és nyári száma színes képekkel és magyar szöveggel, kapható *Juhász és Társa* modern könyvesházában *Andrássy-tér 16. sz.*

— **Kérjen ingyen cipő-árjegyzéket** a *Moskovits* cipőgyár r. t. fiókraktárából, Arad, *Szabadság-tér 18.*

— **Olcsó üzleti könyvek** *Ingusz I. és Fia* *Weitzer János-utcában* egyesített könyv- és papírkereskedésében. *Telefon 517. 6071*

TARKASÁGOK.

(*A szálloda.*) Az állomásnál. Ép a budapesti gyors érkezett be, örült láрма. A legszelidebb embert is idegessé teszik és megvadítják a különböző kiáltások: „Hordár, hordár, u-j-s-a-g-t-e-e-e-s-s-é-é-k,” kint az állomás előtt a szállodai omnibuszok kocsisai csinálnak egymásnak hangos konkurenciát, fiakkerek robognak, autobusz túlköl, lövönat trombitál. Direkt idillikus állapotok.

Egy utas jön ki s kétfogatúra száll. Odaadja kis kizitáskáját a kocsisnak, egy szálloda nevét mondja be s várja, hogy a kocsi elinduljon. A kocsi azonban nem indul el. Az utas türelmét veszítve szól oda a kocsisnak:

— Hát gyerünk már!

Az eredmény: a kocsis mosolyog és bizalmaskodva szól oda az utasnak:

— Urasága ugyebár még nem volt abban a szállodában?

— Nem! De honnan tudja?

— Hát mert oda tetszik menni!

(*Gyerünk nyaralni.*) Egy aradi kereskedő a múlt évben kolnát vett a Hegyalján, nagyszerű kis szőlőt, gyümölcsösset, kerttel. A családját már a hónap elején kiköltöztette oda „tavasz, tavasz, levegő kell a gyerekeknek” kiáltással. És tényleg, a gyerekek nagyszerűen érezték magukat odakint. Amiótt Aradon legalább egy utca hosszát kell gyalogolni, a sarat ott kinn mindjárt kéznél kapták a ház előtt. Az asszony kissé unatkozott, olvasással töltötte az időt, de lega-

alább meg volt az az öröme, hogy egyszer egy héten találkozott a férjével. A kereskedő ugyanis minden szombaton este kiutazott és ott maradt hétfő reggelig.

A nagyszerű állapot alig egy hónapja tart s — ezt ugylátszik a friss hegyi levegő teszi — a férj máris oly kitűnően néz ki, mint soha életében. A multkor ki is jelentette a kávéházban:

— Tudjátok fiúk, nincs jobb dolog egy ilyen kis szőlőnél. Csupa örömet okoz nekem! Vasárnap ug-rálni szeretnék örömömbé, hogy holnap már bent lesz a városban, a hét többi napján pedig mennyei boldogsággal tölt el az a tudat, hogy nem kell — kiutaznom!

(*A koncert.*) Mükedvelő koncert volt a multkoriban Aradon, melyet vacsora fejezett be.

A koncertet követő nap egy fiatal aradi ügyvédet kérdezte valaki a kávéházban:

— Ügyvéd ur volt a koncerten?

— Igen!

— Na és mi történt?

— Mondhatom, nekem igaz élvezetet okozott!

— Ugy? Hát tulajdonképen mit evett?

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Bankzavarok.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, április 23.

A nagyváradi pénzügyi piac is erősen érzi a pénzügyi krízist és több pénzintézetnél mutatkoznak apróbb-nagyobb zavarok. Legnagyobb nehézségekkel a nagyváradi Közgazdasági Bank küzd, amelynek szanálására a bajba került intézet főreiszvényesei és igazgatói mindent elkövetnek. A szanálási akció végrehajtására pár hónap előtt *Antal Józsefet*, az egykori aradi kereskedelmi bank volt igazgatóját szerződtették a Közgazdasági Bank vezérigazgatói székébe. *Antal* azonban nem tudta terveit végrehajtani, mert igazgatósága nem fogadta el a szanálás ügyében tett előterjesztéseit és javaslatait. Így *Antal József* most megvált a Közgazdasági Banktól.

Egy másik nagyváradi pénzintézetéről a váradi Magyar Bankról az a hír terjedt el, hogy a banknál bajok vannak. Illetékes helyen érdeklődtünk, hogy mi az igaz ezekből a hírekből, s a következő felvilágosítást kaptuk:

— A nagyváradi Magyar Bank, amelynek Aradon is van érdekeltsége, amennyiben itt öt-hat ingatlan tulajdonosa lett több millió korona vételáron, nem küzd nehézségekkel. Ha ilyen hírek terjedtek el, azok csak rossz akaratu forrásból származhatnak. A Magyar Bank a négy nagy és erős váradi pénzintézet közé tartozik, alapjai, tartalékjai gazdagon dotáltak, üzletmenete zavartalan, igazgatóságában nagy vagyonu emberek foglalnak helyet, egyszóval a tagadhatatlanul súlyos pénzügyi viszonyokat minden megrázkódtatás és baj nélkül éli meg és a kisebb váradi bankok zavarai egyáltalán nem hatnak ki a Magyar Bank ügyeire és üzleteire.

— **A pénzügyi krízis és az Osztrák-Magyar Bank.** *Budapestről* jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank főtanácsa ma *Popovics Sándor* dr. v. b. t. t. bankkormányzó elnöklésével ülést tartott, amelyen *Pranger* udvari tanácsos vezértitkár azt jelentette, hogy a bank ebben az évben ugy a leszámítás, mint a lombardüzletnél nagyobb terjedelemben vétetett igénybe, mint a múlt év hasonló időszakában. A váltóállomány 137.6 millió koronával emelkedett és a lombardüzletben 54.8 millióval többet ruháztak be, mint 1911. április 23-án. Csapán a bécsi főintézetnél maradtak az igények a múlt év számainak keretében, ellenben a bank többi területein nagyobb szükséglet kellett kielégíteni, mint tavaly. A külföldi pénzügyi-

kon az utóbbi időben észlelhető javulással kapcsolatban nálunk is kedvezőbb vélemény kapott lábra a pénzügyi viszonyok alakulásáról. Amde a magas devizaárfolyamok még mindig elővigyázatra intenek, ezért a bankkamatlábnak leszállításáról ezuttal még szó sem lehet. Egyébként a főtanács folyó szolgálati ügyeket intézett el.

Aradi heti gabonavásár.

— *Az Aradi Közlöny tudósítójától.*

Arad, április 26.

Dacára a gyakori esőzésnek, a vetésekről ki-elégítő hírek érkeznek.

A gabonaüzlet irányzata gyengült.

Elkelt a mai piacon:

400 mm. buza 22:00—22:40

150 mm. tengeri 18:40

A behozott gabona a helyi szükséglet fedezésére irányult.

Árpa 18:40—18:60

Rozs 19:20—19:40

Zab 18:40—18:60

Az árak száz kilogrammonként koronákban értendők.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

Távirati tudósítás.

Budapest, április 26.

Készáru.

Amerika 1/2-el magasabb. Kínálat, vételkedv. 0 ezer mm. 10 fillérrel ol sóbb.

Határidő.

	Déli zárlat	2 órai zárlat
Buza 1912. április 1	11.84	11.85 11.55 11.85
Buza 1912. májusra	11.74	11.74 11.84 11.85
Buza 1912. októberre	11.22	11.23 11.31 11.32
Rozs 1912. áprilisra	10.78	10.5 10.76 10.77
Rozs 1912. októberre	9.28	9.29 9.37 9.38
Tengeri 1912. májusra	9.41	9.42 9.48 9.49
Zab 1912. áprilisra	10.11	10.12 11.15 11.16
Zab 1912. októberre	8.89	9.0 8.89—8.90

Az árak 50 kilónként számítva.

Budapesti értéktőzsde (Táv. jelentés).

— Április 6. —

Magyar aranyjárdék 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	108.60
Magyar koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	89.20
Magyar koronajárdék 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀	—	—	—	77.25
Magy. földteherm. kötvény 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	90.25
Horváth-szlavon földteherm. kötvény	—	—	—	92.25
Magyar nyeresémsorsjegy kölcsön	—	—	—	216.—
Tiszasszab. és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	149.50
Osztrák járdék papirban	—	—	—	89.25
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	92.35
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	113.85
Osztrák koronajárdék 4 ⁰ / ₁₀	—	—	—	89.50
1880. évi osztrák államsorsjegy	—	—	—	159.—
Osztrák-magyar bankrészvény	—	—	—	19.75
Magyar hitelbank-részvény	—	—	—	834.—
Osztrák hitelintézeti részvény	—	—	—	637.—
Osztr.-magy.-államvasuti részvény	—	—	—	729.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	—	—	—	19.11
Német birodalmi márka	—	—	—	117.80
Londoni vista	—	—	—	241.20
Páris vista	—	—	—	95.55
10 márkás arany	—	—	—	23.55

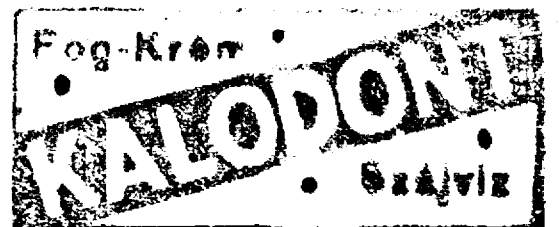
SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Norma Hosszu közleményt ne küldjön. Az említett apróságokat szívesen fogadjuk.

Névtelen. Teljesen igazat adunk önnek.

Felelős szerkesztő:

Bolgár Lajos.

NEMZETI SZINHÁZ.

Szombat, 1912. április hó 27-én:

A) bérlet. B) bérlet.

III előszór:

Éva boszorkány.

Számú 3 felvonásban. Irta: Herceg Ferenc. Rendező: Kesztyer Ede.

SZEMÉLYEK:

Éva	Kápo-nay J.	A kapitány	Delli Lajos.
A gróf	Kesztyer Ede	Ulrik	Herd Edé.
A deák	Dr. Beregi S.	Buzió	Vas Jenő.
Anzelmus	Győző A.	A morva	Csáky Ferenc
Orsola néne	Pollinusné E.	A bosnyák	Ladiszlay J.
A kamarás	Várnai J.é.	Toronyőr	Kahler K.

Kezdeté este 7/8 órakor.

APOLLO SZINHÁZ

az Andrassy-téri új Lloyd-palotában.

Uránia Magyar Tudományos Színház aradi szinpadja. Ma szombaton, 1912. április 27-én:

1. Hamburg látkepe. Természetutáni felvétel. — 2. Nauke ur sztrájkol. Kacagató kép. — 3. Az elveszett leány. (Egy grófi család tragédiája.) Nagyszabású életkép 3 felvonásban. — 4. Hogy érkezik Totó a milánói társaságba. Bohózat.

Előadások kezdete délután 6 órától folytatólagosan 11 óráig tartanak.

URÁNIA

Mozgófénykép színház.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadság-tér mellett.)

Ma szombaton, 1912. április 27-én:

A szülők kérték gyermekeiket az előadásra el nem hozni.

Csak felnőtteknek!

1. A portuljárt agglégény. Humoros. (Műsoron kívüli szám.) — 2. Rendezvous. (Tálatka.) Aki becsületével fizet. Társadalmi dráma 3 felvonásban.

Előadások kezdete délután 2/6 órától kezdve esti 11 óráig. A hölgyek kérték a nézőtérén kalap nélkül megjelenni. — Minden előadás katonazenekar játszik. —

Helyárak: I. hely 1 kor., II. hely 80 fill., III. hely 60 fill., IV. hely 40 fill., V. hely 20 fillár.

NYILTTÉR.*

Nyilatkozat.

Alulírott ezennel kijelentem, miszerint az „Aradi Ujság” folyó évi 95-ik számában Povázasz Soma főjegyzőre vonatkozólag megjelent feljelentésről tudomásom nélkül és azt én alá nem írtam, sem nevem aláírására senkinek meghatalmazást nem adtam, s így magamat ezen állítólagos feljelentésben foglaltakkal nem azonosítom. Kelt Magyarpecskán, 1912. április hó 26-án. Dorogi István s. k. Előttünk: Kovács Mátyás (ahu). Fikker Károly, tanu.

Moskovits „Anatomiai”

CIPŐK

Legszebbek,
Legjobbak,
Legolcsóbbak.

Raktár Arad, Szabadság-tér 18. Telefon 218.

* Az ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztő.

GYÖRGY

NŐI FELÖLTŐ-ÁRUHÁZA

ELEGÁNS SZABOTT ÁR
ANGOL RAGLÁNOK, SZABOTT ÁR
SELYEM- ÉS
STAMINE-KÖPENYEK,
POSZTÓ FELÖLTŐK,
LEÁNYKA-KABÁTOK, SAJÁT MŰRELY.
GYERMEK-KABÁTOK,
ANGOL COSTUMEOK,
TROTTEUR-COSTUMEOK,
LEÁNYKA-COSTUMEOK, TELEFON 855.
DIVATALJAK.

ARAD, ANDRÁSSY-TÉR 8. SZÁM.

A MIMORI-TEMPLONMAL SZEMBEN

Tisztelettel értesitem Aradváros közönségét, hogy a

Pannonia szállodát

és a

„Pilseni ősforrás”

sörccsarnokot megvettem és azt május hó 1-én megnyitom.

A nagyérdemű közönség pártfogását kérem teljes tisztelettel.

Sebestyén Márton

szállodás. 2827

Felhívás.

Mint hogy Deutsch Gábor, Arad, Kasza-utca 14. számú üzletét megvettem, felkérem a fenti cég hitelezőit, hogy követeléseiket I. évi május hó 1-ig Kurták Mihálynál, Arad, Deák Ferenc-utca 42. (Koch Dániel mellett) jelentsék be.

Kurták Herman.

Eladó.

Elegáns öt szoba butor és konyhafelszerelés

elutazás miatt eladó. Értekezni és megtekinteni lehet naponta délelőtt 9-11-ig és délután 4-6 ig. Cim: Munkácsy Mihály-utca 3 sz., ajtó 19. 2714

A legújabb amerikai férfi, női és gyermek

cipők

óriási választékban.

Minden facon. Minden szín

Kutányi J., Arad, Vörösmarty-u. 1. Telefon 385.

Beszüntetett
Andrassy-téri
üzletünk köny-
veiből a :: :: ::

Weitzer János-utcában
Könyvbazárt
létesítettünk.

Oriási tömeg szép-
irodalmi, jogi, or-
vosi szakmunkák,
sociológia nyelv-
tanok és szótárak.
Iskolai segéd-
könyvek, szakács-
könyvek, ifjusági
iratok, képeslapok.

Diszművek
10, 20, 50 fillér; 1, 2
és 3 koronás csoportok
ban árusítatnak.

Antiquar könyvek.

INGUSZ László Fia

könyvkereskedése.

Csak

Weitzer János-utca
Telefon 517.

!! Naponta érkeznek újdonságok !!

Látványosság számba megy
a „Budapesti“

CSIPKEÁRUHÁZ

ujonnan megnyílt fióküzlete helyben
Andrássy-tér 20. sz. (Fischer Eliz-palota.)

Újdonságok:

selymek, csipkék, szalagok,
keztyük, harisnyák és az
összes női divatcikkben.

2807

Meglepő nagy választék.

☛ **Olcsó árak.** ☛

A kirakatokat tekintsük meg.

**Fióktelepek az ország minden
nagyobb városában.**

!! VÉTELIKÉNYSZER MIKOSSEN !!

Pótlásra és telepítésre kiválóan alkalmas fajtisza

gyökere ripária portalis

vesszőt egy és két éves minőségben, bármily mennyiségben szállit

1544

Hámory-Gazdaság
szőlőoltvány-telepe, Arad.

ÉPÍTETŐK FIGYELMÉBE!

Csobán Tivadar építész

Arad, Deák Ferenc-u. 20.

Etvállalok mindennemű az építkezés terén előfordulható új és átalakítási, továbbá tatarozási munkálatokat felelősség terhe mellett a lehető legjutányosabb árban úgy helyben, mint vidéken, ugyszintén tervek és költségvetések készítését a legpontosabb kivitelben. A nagyérdemű közönség becses bizalmát és pártfogását továbbra is kérve maradok kiváló tisztelettel.

Csobán Tivadar építész
Arad, Deák Ferenc-u. 20.

Millio

ember használja

Köhögés

rekedség, hurut, elnyálkásodás, torokhurut, fullasztó és görcsös köhögés ellen a

Kaiser-féle
mellpasztillát

„3 fenyő” jeggyel.

6050 bizonyítvány orvosoktól és magánemberek elismerő levele a legjobb ajánlás a biztos sikerre és közkedvelésre. Egyetlen hasonló készítmény sem tud ilyen hatást elérni. Különösen kellemes és jóízű cukorka. — 20, 40 és 60 filléres dobozban

Kapható: Guterl Földes Kolumen, Hajós Árpád, Rezsnyay Mátya, Brener Pál, Vojtek Kálmán és Ring Lajos gyógyszerárakban Arad, Zombory János gyógyszerár a Szentháromságban Uj-Szt. Anna, Adler gyógvárban, M. Péczkán, Ors Rezső, Pankota, Toffert Károly gyógyszerárak Eiek, Krausz Elemér gyógyszerár, Glogovác, — Zeigmondovics Géza Iris gyógyszerár Lippa, Vajtek és Welsch drogeriája Arad, Rokazin János gyógyszerár Ó-Pécska és Székely Zoltán gyógyszerár Csermő, Bauer Károly gyógyszerár Kévermes.

2 drb. hasznát
eredeti amerikai Mc
Cormick
kévekötő

aratógép

és néhány igen jó karban levő ugyanily gyármányu fűkaszalógép olcsón eladó.

Bővebbet: 2808

Katona Ottó-nál
Nagyvárad, Kapucinus-utca 5. sz.

A mesterdálnok...

Cipőm szép és tökéletes, Benne járni élvezetes, Mert ha cipőt szegzek, varrok, Rajt' van

3681

PALMA
kaucsuk-sarok.

Nagymennyiségű
maculatura
eladó.

856/912. kigsz.

Lippa község előjáróságától.

Arverési hirdetmény.

Temesvármegye törvényhatósági bizottságának 1230. kgy. — 19394. ajk./91. számú határozatával jóváhagyott 67/911. kgy. számú községi képviselői testületi határozat, illetve az 51—912. és 239—912. kgy. számú képviselőtestületi határozatok alapján alulírott Lippa község előjárósága ezennel közhire teszi, hogy a község tulajdonát képező lippai „Magyar Király” szálloda 50000 kor. kiáltási áron 1912. évi május hó 15-én d. e. 10 órakor Lippa község háza nagytermében — nyilvános szóbeli árverésen a legtöbbet ígérőnek örök áron el fog adatni.

Árverelni szándékozók kötelesek 5000 kor. bánatpénzt — az árverés megkezdése előtt — készpénzben, vagy óvadékképes papirokban a községi bírő kezéhez letenni.

Lippa község az eladás tárgyát képező szállodában jelenleg meglévő italmérési engedély elnyerését vevő részére biztosítja.

Az eladni szándékolt ingatlan tervrajza, valamint a bővebb árverési feltételek — Lippa község jegyzőjénél — a hivatalos órák alatt bármikor betekinthetők.

Lippa, 1912. évi április hó 19-én.

2806

Szávits György sk.,
községi jegyző.

Máhr Rezső sk.,
községi bírő.

Utánnomás nem díjaztatik.

Épület és portál üveges

(táblaüveg és tükör raktár.)

Uj építkezési, valamint bármily csekély javítási munkát pontosan és jutányosan végez. Önműködő vászon és nád ablakrollettákat olcsón szállit

1481

Fried Ferenc

Arad, gróf Apponyi Albert-ut 15—16.

Telefon 909.

Telefon 909.

Ingatlan forgalmi és földhivatali iroda.

Lebonyolít a legköltségszerűbben föld-, szőlő-, erdőbirtokok és házak adás-vételét. Uj kölcsonokot kieszközöl és már fennálló terheket leggyorabban és legelőnyösebben konvertál, úgy helyben, mint vidéken. Előjegyzésben van jelenleg több helybéli kisebb és nagyobb bérház, —: valamint több birtok. —: Szives megkeresések esetében lebonyolításig semmi költség nem számítatik. 2295

Lustbáder Adolf

há. engedélyezett közvetítő irodája
Szabadság-tér 12. szám.

Elsőrendű mész, cement, gipsz

és mindennemű építési anyag olcsóbb mint bárhol. Megrendelések gyorsan és pontosan intézettek el. 1681

Virág Kálmán

építési anyagraktár
Arad, Erzsébet királyné-körut 59.

Alkalmi vétel és eladások

Ékszerárnyakban

arany és ezüstneműekben, Arad legnagyobb óra- és ékszerárnyak

Deutsch Izidor

órák és ékszerárnyak
Weitzer János-utca, Minorigita-palota.

Zálogcédulák

arany és ezüstneműek, gyémánt és briliáns tárgyak a legmagasabb árban megvételnek vagy más tárgyakra átcserélhetnek. Telefon 438. Telefon 438.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári időnyerő.

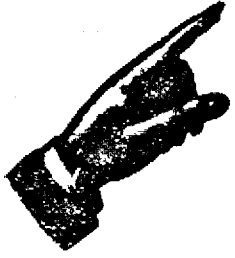
Egy szelvény 3-10 m. hosszú teljes félruhához (kabát, nadrág és mellény) elegendő, csak	1 szelvény 7 kor.
	1 szelvény 10 kor.
	1 szelvény 15 kor.
	1 szelvény 17 kor.
	1 szelvény 20 kor.

Egy szelvény lehet szalonnához 30.—K-ért, szilvagy 1800szövet, turistalódot, szilvagy szilvagy stb. gyári árakon kívül mint megvásárolható és szilvagy cég mindenütt ismert postai gyári raktár.

Siegel-Imhof, Brünn.

Minták ingyen és bérmentve.
Az előnyök, a melyeket a magánvétel által a szövetárnyakban közvetlen Siegel-Imhof cégnél, a gyári piáson rendelni meg lehet látni. Szabott legolcsóbb árak. Örökös vállalat. Minták, figyelmeztetés, mely a legolcsóbb rendeléshez is, teljesen bíró árban.

HÓLYYAGOS HIMMLŐ

alkalmával a legegyszerűbb és legbiztosabb védekezés, ha odahaza alaposan és rendszeresen fertőtlenítenk. Különösen a gyermekek kapják meg könnyen érintkezés által e ragályos betegséget, azért mossuk meg gyermekeink kezét és arcát naponta több ízben Lysoformos vízben (1 kanálnyi **LYSOFORM** kell egy liter vízbe) és permetezzük be ugyanily folyadékkal ruháikat is. A **LYSOFORM** nem támadja meg a bőrt, sem a ruhát és kellemes illata is van. Igen olcsó, mert eredeti üvege csak 80 fillér és ez hosszú időre elég. Kapható Aradon és az egész országban minden gyógytárban és drogeriában is. 2718

Óvjuk gyermekeinket!

A kirakatokban ki-
rüggesztett **OLLA**
tábláskák az Olla
terakatot jelzik.

Kapható Aradon:
Vojtek és Welsz,
Török A. és Társa,
Vojtek Kálmán,
Ring Lajos élelfe-
dus Gy. uraknál.

Az „**OLLA**” több
mint 2000 orvos ál-
tal legmegbízha-
tóbbrak van
ajánlva. 1894

Steck-

Cognac

Medicinal

hivatalos olomzárral
ellátott palackokban
mindenütt kapható.

5375

CAMIS ÉS STOCK

gőzüzemű gyárából
BARCOLA.

Izr. szülők figyelmébe!

Ugy a helybell, mint a
vidéki szülőket értesí-
tem, hogy az **orth.**
rabbi ur felügye-
lete alatt, a templom
melletti tanácsteremben
f. hó 21-én d u.
2 órától rendszeres

héber oktatás

megkezdődik. **Jelentkezések**
ugyanott, valamint **Rosner**
Zeigmond hitoktató urnál
Szent Pál-utca 2
Kívánatra tanítást háznál is elvállal.

Az Andrássy-téren

az első emeleten takarékpénztár-
nak, vagy más intézetnek —
esetleg divatsalonnak — alkalmas

utcai lakás kiadó

Bővebbet a kiadóban.

Árlejtési hirdetmény.

Battonya nagyközség előjárósága az ujonnan létesítendő polgári iskola építésével egybekapcsolt összes munkálatokra 1912. évi május hó 13-án délelőtt 10 órára zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet, a következő feltételek mellett:

1. Versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, aki építőmesteri képesítéssel bír.

2. Az ajánlat kizárólag a hivatalos ajánlati és költségvetési úrlapon tehető, melyek Battonya község-házánál példányonként 10 koronáért kaphatók.

3. Ugyanott megtekinthetők az összes tervrajzok és az általános, valamint részletes feltételek.

4. Az ajánlatokhoz (az ajánlati végösszeg után számítandó) 5% bántópenz letételéről szóló községi adópénztári nyugta csatolandó.

5. Vállalatnyertes vállalkozó tartozik a tervek, részletrajzok, stb. műszaki munkák elkészítéséért az ajánlati végösszeg 3%-át a községpénztárába lefizetni, mely összeg keresetéből levonásba fog hozatni.

6. A zárt, lepecsételt borítékban elhelyezett ajánlatok a következő címmel: „Ajánlat 1190—1912. sz. a kiirt Battonya községi polgári iskola építési munkálataira” látandó el és legkésőbb 1912. évi május hó 12-én délelőtt 11 óráig nyújtandók be. A később vagy távirati uton érkező ajánlatok figyelmbe nem vétetnek.

7. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötve maradnak.

8. Ajánlat csakis az összes munkákra tehető, külön munkanemenkénti ajánlatok nem fognak figyelembe véteni.

Battonyán, 1912. évi április hó 24-én.

Fodor Manó,
községi főjegyző.

2800

Vidlezky,
községi bíró.

Szülőtelepítők figyelmébe!

Kitűnő minőségű szülő-
oltványok ezre 150 korona.

Ne vegyen addig,

mig tőlem árjegyzéket
nem kér. Az összes bor-
és csemege-fajokból száll-
íthatok Ripária Portális
és Montikola alanyon.
Rendelésnél 1/8 előleget
kérek. 1611 Cim:

Nagy M.

Marosvásárhely.

Gecse Dániel-utca 39.

Gara Miklós

saját készítményű cipőüzlete

Arad, Hunyadi-u. 3.

Tisztelettel értesítem Arad-
város és vidéke n. 6. közönségét,
hogy a mai kor igényeinek megfelelő
legdivatosabb férfi, női és
gyermekcipő mintaraktárt
rendeztem be saját készítményű
cipőkből, hol raktáron tartok a
legkényesebb igényeknek is meg-
felelő árut, rendkívül olcsó árak
mellett. Rendelések 24 óra alatt
elkészíttetnek. Ortopéd cipőket szak-
szerűen készítek. Kérem a n. 6.
közönséget, sziveskedjen meg-
győződést szerezni cipőim izléses
kiállításáról, jóságáról és olcsóság-
gáról. Szives támogatást kér

Gara Miklós.

Kérem kirakatom megtekintését.

Ezen sorokban minden szó egy-
eszi beiktatásának ára 4 fillér,
vastagabb betűkkel 8 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Kiadóhivatal: József tőz. ut. 22.
Kiadóhivatali telefon: 181. sz.
Szerkesztőség: 257. sz.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban, vidékről az apró hirdetések posta utalványon küldendők — a szelvényes a szöveg elíró — azaz leírásblyegeketben. Tudakozásnál a hirdetés száma mindenkor közzendő.
Leművel megkeresésenként, (a jellegű levelek kivétel) felvilágosítással szolgál a kiadóhivatal, és esetben, válasz helyre custolando. Az apróhirdetések díja a szavak száma szerint számított: Minden szó 4 fillér, vastagabb betűkkel 8 fillér. A legkisebb hirdetés 60 fillér. A vastagabb betűkkel kiírt szavak a hirdetésben aláhúzással jelzendők. Az apró hirdetések előre fizetendők. A hirdetés a kiadóhivatal kivanul díja azonnal megfizetésre HIRDETÉSEK ESTE FEL 6 ÓRÁIG VÉTELEK FEL.

Ajánlatokhoz,

melyeket valamely jelige alattküldenek a kiadóhivatalba, ne tessék eredeti okiratokat mellékelni, mert érettség semmiféle felelősséget nem vállalunk. Azokat az ajánlatokat, melyeket az apróhirdetés megjelenésétől számított 4 héten belül címzettjük el nem visz, a kiadóhivatal megsemmisíti.

LEVELEZÉS.

N.

Nagy szomorúságot okozott sorralval. Legközelebb vidámabb levelet kérek. Adonia.

Női írók,

hajtók, legújabb, legdivatosabb mintákban Vojtek és Weisznál. II-5251

OKTATÁS.

Az aradi gyermekmenhely május 1-én új gyermekgondozónői tanfolyamot kezd, két hallgató még felvétetik. 2795

Május hó 1-én

újabb, f. iskolai évben az utolsó gyorsírási, gépirási és könyvelési szaktanfolyam veszi kezdetét. 3 hónapig tart. Állásközvetítés díjtalan. Ziffer Sándor, József főherceg-ut 7., I. em. 2788

ÜZLETEK.

Volt Reller-féle vendéglő

Tökölly-tér 4. alatt családi okok miatt eladó. Bővebbet Farkas Ábrahámnál. 2401

Egy fényképészde

folyó évi május hó 1-től Andrásy-tér 15-ik sz. házban kiadó. Bővebbet a házmesternél. 2724

Üzlethelyiségek

berendezéssel és anélkül, esetleg lakással is, azonnal kiadók Arad, Deák Ferenc-utca 8. Bővebbet a „Kalap Bazárban” ugyanott. 2766

KIADO LAKÁS.

Batthyány-u. 32.a.

számu házban 3 szobából álló lakás, iroda, vagy garzon lakásnak különösen alkalmas, butorozva vagy anélkül azonnal kiadó. Tudakozódni lehet Kemény Manó-nál. Telefon 328 2715

Kiadó

2 szobás tágas lakás, üvegezett folyósóval és hozzá tartozó helyiségekkel azonnal vagy augusztus 1-ére. Edelspacher-utca 9. 2825

Kiadó

1/2 emeleti nagy világos terem irodának, műhelynek, varrodának igen alkalmas, esetleg 2 terem is. Bővebbet Hoffman Sándornál, színházépület. 2767

Sina-utca és Tökölly-tér

sarkán lévő bérházamban több 2 szobás lakás május 1-től kiadó. Értekezhetni Codilla építészeti irodájában, József főherceg-ut 19 szám. Telefon 627. 2741

Fényes parket

nyerhető Vojtek és Weiss hírneves parket-viassz használatával. II-5251

ALKALMAZÁST NYER.

Egy elárulítónő

felvétetik Ingusz I. és Fia könyvkereskedésében Arad, Weitzer János-utca. Csak felnőtt intelligens leányok ajánlatai vétetnek figyelembe. 555

Szoftató dajka

azonnalra kerestetik. Cim a kiadóhivatalban. 2791

Tanulóleányok

heti fizetéssel felvétetnek az Aradi nyomdarszvénytársaság könyvkötészetében.

Az aradi

gyermekmenhelynél az intézeti felügyelői állás üresedésben, 40 kor. fizetés és teljes ellátással. Intelligens kertészsegédek előnyben részesülnek. 2796

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Hölgyközönség

szíves figyelmébe ajánlom legdivatosabb bécsi és párisi eredeti modell-kalapujdonságaimat, melyek nagy választékban, izléses kivitelben, igen előnyös árban szerezhethők be nálam. Nagy választék gyermekkalapokban. — Havas Gizella női kalap-divatterme, Forray utca (Gróf Hunyady-palota.) 1741

Elköltözés miatt

finom uri háló, ebédlő, szalon s bőr butorok, egy Rössler-féle új Pianninó-zongora, perzsa szőnyegek, csillárok, virágok s még más házi cikkek eladók Flórián-utca 6c földszint jobbra, délután 1 órától 4-ig. 2650

Lámpák,

diván, garnitúra, etager, futószőnyeg eladó. Kelemen-tér 7., I. em., bejárat a Sina-utcából. 2755

Krausz Paul n

12 000 kötetes kölcsönkönyvtára. Minden jó új mű magyar, német, francia és angol nyelven raktáron. Imakönyvek legjutányosabban. Tolnai Világlapja vasárnapi száma már péntek reggel kapható. Antiquar könyvek vétele és eladása. 4481

Gőzmalom eladó.

Helyiség 3 pár kőre, motor, gépház és lakásokkal, 2 utcára, 4 ház, 20.000 koronáért azonnal átadó. Bővebbet Orosz L. Mátyás tulajdonosnál, S. Part-utca 4. 2764

Modern

8 ajtós tőkorszekrény, ágy madraccal, éjjeli szekrény márvány lappal eladók. Cim a kiadóhivatalban 2828.

Házbérlőkönnyeb,

e célnak megfelelő beosztással kaphatók Pichler Sándor könyv-és papirkereskedésében Arad, Szabadság-tér 1. 2551

Jóharban levő

oldalt fiókos nagy íróasztalt keresek megvételre. Ajánlatokat „Íróasztal” címen kiadóhivatalba kérek. 2787

Likőr aromák

mindenféle legfinomabb kávéházi likőrök előállítására Vojtek és Weisznál. II-5251

INGATLAN.

Lahner György-utca 1/a. sz. négyszobás magán ház eladó. 2491

Eladó

új adómentes ház. Elköltözés miatt sürgősen és jutányosan. Uri lakás, nagy kert és udvar. Bővebbet Borona-utca 5. sz. 2713

KÖLÖNFÉLE.

Egy hűlőbejárata

butorozott szoba esetleg elátás al kiadó Ugyanott abonensek is felvétetnek. Kiss Ernő-u. 4. 2829

Tenniszpálya

és bolthelyiség kiadó Boros Benitér 4. szám. 2786

Értesítem

a n. é közönséget, hogy a Vogel László Weitzer János utcai órásnál javítás végett hagyott órák nálam átvehetők. Tisztelettel Hirsch Jenő órás és ékszerész, Forray-u. 2789

Zálogkölcson intézet

folytatására társat keresek ötven ezer koronával. Nekem is annyi van. Lehet bank intézet is. Alkalmas irodával és raktárakkal rendelkezem. Cim a kiadóban. 2797

Hajó-utca 21. sz.

telken egy nagy petroleumraktár azonnal kiadó. Bővebb értesítést ad Szél Ernő, Verbőczy-u 5. 2794

Férges baromfiak

megtisztolnak Vojtek és Weiss baromfi féreg porától. II-5251

Jég

háztartási célokra, naponta házhoz szállítva, havi bérletben megrendelhető az „Aradi légtelep” jéggyáránál Petőfi u. 7a. Telefon 199. szám. 2688

Férges baromfi órák

teljesen megtisztolnak Vojtek és Weiss baromfi-féregpusztító szerrel. Siker garantírozva. II-5251

Sok Szenvedés

től megmenti egy üveg biztos hatású poloska-irtószer. Kapható

Török Andor és Társa drogeriájában. 2701

1121

Használt ólom megvételre kerestetik.

Amatőr Kárt

fényképezők összes szükségleteiket szerezhetik be

Török Andor és Társa drogeria és illatszerüzletében. 2701 Lemezek előhívását elvállaljuk.

okozó molyok ellen biztosítsa lakását

Török Andor és Társa drogeriájában kapható molyporral. 2701

Olvassa hangosan

mert minden

Amateur

érdekel.

Minden Amateur tisztában van azzal, hogy szép képek előállításához elsősorban friss és kifogástalan anyagra van szüksége

Saját érdekében

cselekszik tehát, ha szükségleteit állandóan

Hanzu Nestor

drogeria és fényképészeti cikkek szaküzletében
Arad, Weitzer János-utca 2. szerzi be.

Papírok közvetlen másolatokhoz, nagyításokhoz stb. mindig friss állapotban Gewaert Kodak N. P. G. Hrdlicka Bergman Schwerter gyártmányok 6+9-től 50+60-ig minden nagyságban eredeti gyári áron.

The Imperial Dry Platte C. Ltd.

hirneves londoni gyár lemezeinek kizárólagos aradi lerakata.
Nagy választék kézi és állványos gépekben, Goerz, Zeiss, Ernemann, Kodak, Steinheil stb. gyári áron.
Továbbá állandó nagy raktár mindennemű kartonok, albumok, tálak, állványok, másoló keretek stb.

Vegyszerek :

Agfa, Hauff, Tip-Top, Johnson, Geka és Merck-gyártmányok u. m. Adurol, Metol, Hydrochinon, Metol-Hydrochinon, Glycin, Eikonogen, Pyro stb. előhívók; továbbá a negatív és pozitív eljárásához szükséges összes vegyszerek, külön álló részei, vagy összekevert állapotban, hígított vagy tömény kész oldatok. Lakkok, Mattolein, negatív és pozitív fixírek, arany- és platin phiolák.

Lemezek váltására szakszerűen berendezett

sötét kamra áll díjtalanul nagyra becsült vevőim rendelkezésére.